

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 118. ÉVFOLYAMA

1983. FEBRUÁR • XXXII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

T A R T A L O M

<i>Dr. Királyi Ernő:</i> Fagazdaságunk felkészül a nehézségekre	45
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉSE	50
<i>Dr. Herpay Imre:</i> Elnöki megnyitó	53
<i>Király Pál:</i> Főttkári beszámoló	54
Alapszabáymódosító határozat	63
<i>Varga Béla:</i> Az erdőművelés helyzete és feladatai	63
<i>Dr. Bondor Antal:</i> Válasz	72
<i>Bogár István:</i> A 2000. km feltáróút átadása Bakonyoszlopon	75
<i>Czebei Sándor:</i> A feltáróút-építés kezdete a Balatonfelvidéken	80
<i>Dr. Szász Tibor:</i> A fakitermelők világversenyének története, értékelése, a fejlesztés lehetőségei	82
Fafajokhoz kötődő népi hiedelmek, szokások (<i>Dr. Szodfridt I.</i>)	87
Forrásfoglalás a bátaszéki erdészeti területén (<i>Mayer Ádám</i>)	88

Címkép: A 2000. km feltáróút megnyitása

A háttalpon: A feltáróút két szakasza a Balatonfelvidéki EFAG területén

(*Jérôme R.* felvételei)

C O N T E N T S

<i>Királyi, E.:</i> The silviculture makes readyto difficlty	45
General Assembly of the Society of Hungarian Foresters	50
<i>Bogár, I.:</i> Inauguration of the 2000th Kilometer of forest roads	75
<i>Czebei, S.:</i> The opening of forest road building works on the uplands of Lake Balaton	80
<i>Szász, T.:</i> The history of world competitions for forest harvest workers, its evaluation and possibilities for the future development of them	82
Folk beliefs and customs related to tree species in Hungary (<i>Szodfridt I.</i>)	87
Setting of forest springlets on the territory of Bátaszék Forest Management Unit (<i>Mayer, A.</i>)	88

C O Д E P Ж A H И E

<i>Д-р Кирай Э.:</i> Хаше лесное хозяйство подготовилось к трудностям	45
Общее собрание Общезосударственного общества лесоводства	50
<i>Богар И.:</i> Сдача двухтысячного километра дорог для освоения лесов	75
<i>Цебеи Ш.:</i> Начало строительства дороги для освоения в Прибалатонском горном крае	80
<i>Д-р Сас Т.:</i> История, оценка и возможности развития мирового соревнования древорубов	82
Привязываемые к древесным породам народные поверья, обычаи (<i>д-р Содфруйт И.</i>)	87
Каптаж источника на территории батасекского лесничества (<i>Майер А.</i>)	88

A szerkesztőség február 1-ével a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumba költözött. Figyelmet kérünk a címváltozásra.

A Z E R D Ő

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth Lajos tér 11. Levélcím: Budapest, MÉM, 1860. Kiadja: a Lapkiadó Vállalat Budapest, Lenin krt. 9—11. Levélcím: Budapest, Pf. 223., 1096. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják: az Országos Erdészeti Egyesület tagjai; előfizethető még: a Posta Központi Hirlapiroda (Budapest, József Nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft, félvére: 60,— Ft, egyes szám ára: 10,— Ft. Külföldön terjeszti: a „Kultúra” Könyv és Hirlap Külkereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf.: 149. H-1389). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregység. Eger. 83. 2, 1630. Igazgató: Horváth Józsefné.

Index: 25 208

HU ISSN 0014—0031

FAGAZDASÁGUNK FELKÉSZÜL A NEHÉZSÉGEKRE

DR. KIRÁLYI ERNŐ

Az elmúlt évek lendületes vállalati fejlődése, a fatermékek iránti viszonylag nagy kereslet az utóbbi másfél évben megtorpant, és a következő évi prognózis sem jelez igénynövekedést. Több helyütt jogosan merül fel a kérdés, hogy ez a helyzet nem követeli-e meg erdészeti politikánk átértékelését?

I.

Az erdészeti politika átfogja a múltat és a jövőt, de „hid” a jelenben is. Összeköti a természetet és a társadalmat, megmutatja annak kapcsolati rendszerét; meghatározza az erdők hozamtermelő lehetőségeit, és a társadalom igényeinek megfelelően írja elő azok hasznosítási és fejlesztési feladatait, amelyek megoldásához időről időre megteremti a tervezési és szabályozási, szervezési és egyéb intézkedéseket, feltételeket. Nos, ágazatunk rendelkezik egy 2000-ig szóló fejlesztési koncepcióval és ötövre szóló, jelenleg 1985-ig érvényes gazdaságpolitikai tervvel.

Az erdészeti politika szabályozottságának nagyon fontos alapidokumentuma az erdőtörvény, valamint az azon felépülő jogszabályok, amelyeket az elmúlt évben korszerűsítettünk, és úgy véljük, hogy a következő 20 évben is jól szolgálják erdészeti céljainkat. Alapvetően ezekben a dokumentumokban tükröződik vissza az erdészeti politika, amelyet a felsőbb kormányzati szervek a népgazdaság-szintű gazdaságpolitika részeként számon tartanak.

A fentiekre tekintettel, valamint arra, hogy az erdők alapfunkciói — nevezetesen a termelési, a környezetvédelmi, a szociális feladatok —, továbbá fejlesztési céljai nem változnak, a népgazdaság igénye pedig találkozik elgondolásainkkal, az erdészeti politikánkban a stabilitás tartalmi jegyei a meghatározók. Ezek közül a következők emelhetők ki:

- Biztosítjuk a hazai faalapanyag-ellátást és kielégítjük a lakosság elsődleges szükségleteit. Az építőipar, az épületasztalos-ipar, a bútoripar, a bányászat igénye részben szocialista importból, részben hazai termelésből lényegében biztosítható. A fatermékek tökéletes exportja tendencia jelleggel nő.
- Tovább bővítjük az erdővagyonot. Ismeretes, hogy valamennyi véghasználati területet felújítjuk, sőt ötvenként 30—50 ezer ha új erdőt telepítünk. A fakitermelés — az állománygazdálkodási tervi lehetőség aktuális szintjén — jelentősen alatta marad az élőfakészlet növekedésének. Mind a felújításokban, mind az új erdőtelepítésekben egyre nagyobb részarányt képviselnek a nemesített szaporítóanyagok és a gyorsan növő fafajok. 1981-ben 8600 hektárral, 1982-ben közel 5000 hektárral bővítettük az erdőterületet és 1983-ban is mintegy 6000 hektár új erdő telepítésével számolunk.
- Tovább vezéreljük az erdőgazdálkodást az intenzifikálás útján. Erdészeti tudományunk jelentős eredményeket ért el egyes fafajoknak és fajtáknak

a nemesítésében. Ezt a potenciált gazdaságaink ma még teljes egészében nem használták ki. Úgy véljük, hogy a tudomány az intenzív fafajok nemesítésében, elterjesztésében új eredmények előtt áll. Amennyiben ezek megvalósulnak, úgy az intenzifikálás biológiai oldala és technikai rendszere a tudomány részéről adottá válik.

Ez a helyzet új megoldások elé állítja az erdőgazdálkodást irányítókat, nevezetesen: a fafajoknak és a fafajtáknak a hagyományosan kialakult termelési rendszereit az erdőterület nagyobb részén továbbra is fenn fogják tartani, egyetértésben a botanikusokkal és ökológusokkal. Ugyanakkor bizonyos feltételek között egyre nagyobb teret és védelmet kell biztosítani azoknak a vállalkozóknak, akik az erdőgazdálkodás hagyományos rítusait mellőzik, és intenzív termesztési és védelmi rendszerbe foglalt gyors rotációjú fatermesztést és fahasználatot valósítanak meg. Mindkét rendszer természetesen a termőhelyi feltételek optimális kihasználására épül, figyelembe veszi azt az ökonómiai szabályt, hogy a biológiai forgó lerövidítése adja — tartamosan is — a nagyobb gazdasági előnyt.

- Eleget kell tenni a társadalom igényeinek a környezetvédelmi, szociális rendeltetésű fásítások, erdősítések létesítésére, fenntartására és hasznosítására. Az ilyen célú társadalmi jelentőségű erdők állami, a helyi jelentőségű erdők helyi jellegű vezérlése kívánatos.
- Az erdészeti politika ökonómiai realizálásánál továbbra is azt az elvet kell követni, hogy a világpiacon alakuló árszínvonal (nem különben jövedelem) legyen irányadó a gazdasági célú hazai fatermesztésben és fahasználatban. Ezáltal a közép-európai környezetben — noha a hazai fafajválaszték a termőhely-potenciál nem kedvezőbb a versenytársakénál —, fagazdaságunk jelenleg és a jövőben is kielégítő fejlődést tud folyamatosan felmutatni. Ismeretes, hogy jelenleg az erdőgazdasági termékeknek mintegy 60 százaléka a fenti elvek alapján vezérelt, és 40 százaléka pedig nem tartozik még az úgynevezett kompetitív árelv érvényesülési körébe, noha ez a 40 százalék — amely energia célra termelődik — pontosan arra volna hivatva, hogy az import energiát elsősorban import olajat kiváltó, olajár-követő legyen.
- Az erdészeti politika fontos követelménye, hogy jónak minősíthető munkás, technikus és mérnök kollektívánk szakmai képzettségét és szakmai intelligenciáját tovább növelve, sokoldalúbban képzett, minőségében új, technikával felszerelt munkás- és mérnök gárdával az erdőgazdálkodást hatékonyabb pályára vezérelje.
- Az erdőgazdálkodási ágazat társadalmi tiszta jövedelme évek óta a termelési érték 20%-a körüli alakul. A fagazdaság egészében ez több milliárd forintot jelent. Termékeink exportgazdasága kedvező. Fajlagos import- és energiafelhasználása viszonylag csekély.

Mindezek azt mutatják, hogy erdészeti politikánk átértékelésére nincs szükség, viszont egyes elemeinek az adott történelmi-társadalmi körülmények közé történő beillesztése folyamatos követelmény.

Szólni kell a *fával kapcsolatos iparpolitikánkról* is az elsődleges faipar területén.

A *fűrészipar* területén kialakult termelő kapacitások elégségesek, sőt a mai időszakban kihasználatlanok. Oka az import fenyő-gömbfa hiány, a lombos fűrészáru termékek iránti csökkent kereslet. Fűrésziparunk továbbfejlesztése és ezáltal a vállalati fennmaradás, növekedés csak a fűrészáru céltermékké történő „nemesítése” útján lehetséges. Itt kell rámutatni például a jelentős

mennyiséget képviselő akác hasznosítására is. Többek között a szárított, ragasztott, tömbösített szerkezetek építőipari alkalmazása — amely versenyképes lehet bizonyos körülmények között a vasbeton szerkezetekkel — még várat magára. Új távlatot nyithat szállító, kiszolgáló termékelemek és alkatrészek, építőipari, épületasztalos- és bútorigipari rész- és késztermékek, továbbá szerkezetek korszerű gyártásbavétele. Univerzális és célgépek serege szolgálhatja a faipari fejlesztést, mondhatnám minőségi megújulást.

A faipari politikánk hosszú távú meghatározója, hogy az elsődleges faipar fő szerkezeti arányai mindinkább a gyenge minőségű faanyagok, faipari hulladékok hasznosítására is képes modern iparágak javára tolnódnak el. Ennek fontos állomása, hogy 1982—83-ban a korábbi rekonstrukciók, fejlesztések nyomán a hazai lap- és lemezipar — az enyvezett lemez kivételével — biztosítani képes a hazai ellátást. *Parkettagyártásunk* azonban tartós értékesítési gondal küzd.

Faiparunk a következő években a hazai ellátás gondja mellett kényszerítő erővel hat a más ágazatok által igényelt importtermék kiváltás, valamint az exportpiac fenntartás-bővítés feladata. A nemzetközi piacon való részvétel elengedhetetlen, kulcsa a termék- és gyártmányszerkezet fejlesztésének.

Külön kell szólni a faipar 1983. évi fejlesztési lehetőségeiről. A lehetőségek valóban szűkösek, de a műszaki színvonal fenntartása, vagy az átgondolt fejlesztést segítő gépberuházások megvalósítása nem nélkülözhető.

Mérlegre kell tenni 1983-ban a hosszabb távú faipari fejlesztési elképzeléseket: az enyvezett lemezgyártó kapacitások bővítését, a CK-lapgyártó kapacitás fejlesztését, a forgácslapgyártó kapacitások rekonstrukcióját, közte az OSB forgácslapgyártás megteremtését.

II.

„A cselekvés központjába a külgazdasági egyensúly megteremtését kell állítanunk.”

Közismert, hogy a hazai fenyőcentrikus felhasználási struktúra faigényeinek kielégítése csak jelentős import útján lehetséges. Az utóbbi évek során egyre bizonytalanabbá váltak a faanyagok importlehetőségei. Legnagyobb szállítónk, a Szovjetunió nagy erőfeszítések árán is az igényelt faanyag 75—80%-át tudja biztosítani. A tőkés faanyag importot a devizahiány korlátozza. Ezért az import faanyagok kiváltására, helyettesítésére sok gyakorlati intézkedés történt és VII. ötéves tervünk ipari fejlesztési koncepciója a további faimport helyettesítésére épül. 1982-ben 11 millió \$ értékű fenyőimport megtakarítására került sor, s további intézkedéseket teszünk az import talpfa, import cellulóz hazai faanyaggal történő helyettesítésére is. Emellett jelentős, az elmúlt évek során átlagosan 70 millió \$ értékű fa és fatermék exportjára került sor. 1982. évben az előző évi teljesítéssel azonos szintű export-teljesítés várható.

Az erdőgazdálkodás és elsődleges faipar gép-, alkatrész- és anyagigénye évi 11—12 millió \$ értéket képvisel.

Az export—import számsorok bizonyítják, hogy fagazdasági ágazatunk külgazdasági tevékenysége vitathatatlanul pozitív megítélésű. Bár vállalatunk elismerésre méltó eredményeket értek el — figyelemmel arra is, hogy valamenyny fagazdasági vállalatunk export tevékenységet folytat — nem lehetünk elégedettek. Erőforrásaink 15—20%-kal nagyobb export-faanyag előállítására képesek. Termékválaszték, minőség, kiszereztség, szállítási pontosság, megfelelő technika és technológia hiánya, a piacszervezés elégtelensége, továbbá a ter-

mékek bizonyos ökonomiai elhelyezkedése, egy-egy akadály a lehetőségek jobb kihasználásának.

Továbbra is akarjuk, hogy valamennyi vállalat az exportpiacon megjelenjen, mert csak ezáltal biztosítható a vállalatok műszaki fejlesztése, az egyre korszerűbb termékek köre. A piactól való távolság, a szállítási költségek növekedése miatt egyes vállalatokat nehéz helyzetbe hoz a versenyképes ár, de áldozatuk, ha együttjár műszaki megújulással, nem lesz hiábavaló.

Az ágazat elsődleges kötelességének tartja, hogy a külpiazi tevékenységében eddigi megkülönböztetett és elismert pozícióit megtartsa.

III.

„A jó közszellem eredményesebbé teszi munkánkat, fokozza a sikereket, segíti a gondok leküzdését, az előrehaladást.”

A vállalati pénzügy-politikánk arra az elvre épül, hogy gazdasági szabályozó rendszerünk minden vállalatnak biztosítja a kisebb-nagyobb mértékű bővített újratermelés lehetőségét. Valamennyi vállalat gazdálkodása, ha erőforrásait jól hasznosítja, ha a vállalatban belüli szervezetsége az átlagos szívonat meghaladja, csak eredményes lehet. Az elmúlt négy év során, beleértve 1982. évet is, nem volt veszteséges vállalata az ágazatnak. A gépesítés fejlődött, a munkaerő stabilizálódott, a személyi jövedelmek évi nyolc százalékot meghaladó mértéke mellett. A vezetési és szervezeti rendszerek stabilizálódtak.

Az utóbbi évben azonban a külpiazi helyzet és a szabályozó változás hatásai a vállalati erőfeszítések megsokszorozódását követelték. Elsősorban ez az erőfeszítés — 1982. évben a fagazdasági ágazat egészében — a mintegy kettő milliárd forintos nyereség forrása.

Az 1983. év a gazdasági munka vitelének nagyon nehéz éve. Csak az eladható termékek termelése indokolt. Jó néhány vállalat már 1982-ben is csak nehéz áldozat árán érte el — az erdőgazdálkodásban jó néhány helyen permanens vágáscserékkel, a faiparban napokon belüli új termékek gyártására történő átállás útján —, hogy a piacon tudott maradni, a dolgozókat foglalkoztatni tudta és némi nyereségre is szert tett. Ez a helyzet 1983-ban sem változik.

A nagy erőfeszítések ellenére a vállalatok erőforrásaik hasznosítása és hatékonysága, nem különben a vállalati nyereség nagysága szempontjából tovább differenciálódnak:

- A piacképes termékeket előállító, a piachoz közel eső termelő vállalatok további prosperitása biztosított. Ha termékeik egybeesnek a tőkés piacon értékesíthető, vagy a tőkés importot kiváltó termékrenddel, abban az esetben náluk további műszaki fejlesztések, befektetések létesítése indokolt. Ha vállalatban belül a további befektetések nem indokoltak, akkor utat kell nyitni más vállalatok, területek felé irányuló integrációknak.
- A közepes teljesítményre képes szervezetek viszonylag alacsony felhalmozása saját erőforrásaik kisebb mértékű fejlesztésére ad lehetőséget. Több szervezet közös fejlesztése műszaki megújulást és nagyobb hatékonyságot biztosíthat. Ezért van ma létjogosultsága a *vállalatközi szervezeteknek*.
- A vállalatok egy része visszafogott termeléssel, a termelőkapacitások részleges üzemeltetésével, kényszerű (és nem okszerű) takarékossgal tud veszteség nélkül piacon maradni. E szervezetek közül csak azok tudnak gyorsan megújulni, amelyek személyi állománya, vezetése különleges terméket, kivételezett piaci helyzetet, vagy nagy hatékonyságú szervezési intézkedéseket teremt.

Az 1983. év mégsem a kapkodás, a mindent átalakítás éve. A gazdasági élet kemény törvénye, hogy amely szervezet az elmúlt ún. bő években nem újult meg, elmulasztotta karbantartási, műszaki fejlesztési, képzési, technológiákat megújító tevékenységét, most kénytelen elviselni az alacsonyabb hatékonyságú, kevésbé jövedelmező termelés következményeit. Átvizsgálva vállalataink lehetőségeit, arra a megállapításra juthatunk, hogy valamennyi vállalat részére van megújulási lehetőség.

A megoldás sokrétű, mégis úgy tartják, hogy a megújulás lehetősége ma alapvetően a vállalati szférában kereshető: Az *első kérdés* — jó-e a vállalati stratégia? Ha a régi célkitűzések helyett újak kitűzése indokolt, akkor azokhoz kell igazítani az erőforrásokat. A *második kérdés* — energia, anyag- és munkaidő takarékosak-e a technológiák? A takarékoság nem öncélú célkitűzés, hanem a gazdálkodás állandó eleme és a technológiák szerves része. A *harmadik kérdés* — mire elegendők, kellene-e és hogyan bővíthetők a vállalati erőforrások?

A vállalati erőforrások közül a *legfontosabbak egyike a vállalat belső mechanizmusának megújítása*. A feladat érdekében

- *javítani kell a döntési rendszert*; a jogok, kötelességek és feltételek együttesét, növelve tovább a vállalatban belüli gyarak, gyáregységek, üzemek, erdészetek önállóságát.
- *javítani kell az érdekeltségi rendszert* — elsősorban és kiemelkedően a termelő egységekben.
- *vizsgálat alá kell helyezni a szervezeti rendszert*, amely nem elsődleges, de jelentős tényezője a vállalat belső mechanizmusának. Törekedni kell a termelő szervezetek stabilitására, és a vállalati központokban olyan új szervezetek kialakítására, amelyek a műszaki-technikai fejlesztést, a piacszervezetést stb. segítik elő, vele egyidejűleg leépítve, illetve a vállalatban belüli egységekhez letelepítve az operatív intézkedő szervezeti egységeket. Mindezek alapvetően a nagy területen szétszórta, a vállalati központoktól távol eső, kellő információs hálózattal nem rendelkező vállalatokra érvényesek. Ott, ahol a termelés koncentrált, az információs sebesség nagy, más elvek alkalmazása hatékony.

A vállalati belső mechanizmus korszerűsítésének célja olyan feltételek teremtése is, hogy a vezetők minden szinten vállalni tudják és vállalják a döntéseikkel járó felelősséget és kockázatot. Kudarok is lehetségesek, de ezek kockázatainak meg kell térülni a sikerekből.

Hivatali szinten az irányítás szervezeti rendszerében továbbra is azok az elemek lesznek a meghatározók, amelyek a népgazdasági elvárások, a belföldi ellátás, a külpiaci egyensúly feltételrendszerét biztosítják a vállalatok számára, a célok meghatározása, az erőforrások megteremtése és felhasználása, a műszaki fejlesztés, a kutatás- és oktatás, a szervezés, a káderek felkészítése, a munkás kollektívák megtartása, szakmai képzettségük fejlesztése útján.

Valamennyi erdőgazdasági és faipari, oktató-kutató, fejlesztő, vállalkozó és szolgáltató, irányító és társadalmi szervezetünkben a legnagyobb értéke az emberi tényezőknek van; az egységes szemlélet, az alkotó cselekvés, a hozzáértés, a felelősség, a szervezethez, a rend és fegyelem, mindaddig is, a jövőben is kollektívánk jellemzője marad. A nehézségekben újjákovácsolt vállalati szervezetek teremtik meg az alapját egy dinamikusabb ágazati fejlődés feltételeinek.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉSE

Budapest, 1982. november 12.

A szokottnál szerényebb keretek között rendezte meg az egyesület 1982. évi közgyűlését. Az MTSZ-székház konferenciatermében *dr. Herpay Imre* egyesületi elnök köszöntötte a küldötteket és a vendégeket, ezek között is kiemelten *dr. Királyi Ernőt*, a MÉM EFH vezetőjét, *Beregi István* ezredest, a HM Területi Gazdálkodási Főosztály vezetőjét, *dr. Dobi Ferencet* a MEDOSZ főtítkárát, *dr. Jékly László* MTESZ főtítkárhelyettesét és *Csicsay Albint*, az OMBKE főtítkárát, majd megnyitotta a közgyűlést.

A megnyitót követően *Király Pál* főtítkár tartotta meg éves beszámolóját. A főtítkári jelentést *dr. Ébli György*, az ellenőrző bizottsággal egészítette ki. Összefoglalóan megállapította, hogy vizsgálatuk szerint az egyesület működése az elmúlt időszakban megfelelt az alapszabályokban foglaltaknak, az egyesület pénz- és vagyongazdálkodása példamutató volt. Fegyelmi ügyet nem tárgyaltak. Az 1981. évi 2805 eFt bevételi tervet 105,6; a 2624 eFt kiadási tervet 95,6%-ra teljesítette az egyesület.

A jelentésekhez fűzött hozzászólások sorát *Jérôme René* felszólalása nyitotta meg. Felhívta a figyelmet az egyesület Alkotmány utcai egykori székházára, amelyet a tagság közadakozásból létesített annak idején, és most a Külkereskedelmi Minisztérium székel benne. Javaslatot tett a századforduló stílusának e jelentős képviselője külső falán emléktábla elhelyezésére. Ez az eredeti rendeltetésre és létrejöttének körülményeire kellene emlékeztessen. Az elnök közvetlen válaszával kötelezettséget vállalt a szükséges lépések megtételére, az igényt esetleg kibővítve az épület egy-két szobájának megszerzésével is.

A továbbiakban *Vida László* a Csongrád megyei egyesületi csoport nevében azokról a feltételekről beszélt, amelyek teljesülése a társadalmi munkát vállaló tagtársak számát gyarapíthatja. Megállapította, hogy a kollektív vezetés, a tagságnak a programok készítésébe, végrehajtásába való hatatosabb bevonása, lehetőség nyújtás az érdekes témákban való részvételre, valamint a jól dolgozóknak az anyagiak mellett fokozottabb mértékű erkölcsi elismeré-

se nyit lehetőséget a társadalmi munka hatékonyságának növelésére. *Boros György* — egyesületünk szeniora — erőteljes külső propagandával folyamatos cáfolatot sürgetett az erdészeti munkát igaztalanul elítélő megnyilatkozásokra (mint legutóbb az ÉLET ÉS TUDOMÁNY 1982. 28. sz.-ban), szóvá tette az alkalmazásban álló tagtársak gyakori távolmaradását a kisebb rendezvényekről és a nagyobbakon több hozzászólás elhangzására kért lehetőséget. *Tóth István* az oktatási bizottság következő évi feladattervét ismertette. Első ebben a szakembszükséglet meghatározása és a beiskolázás támogatása, második a szakemberképzés színvonalának és feltételrendszerének elemzése, harmadik a végzettek üzemi fogadásának, bevezetésének és megtartásának vizsgálata. Egyelőre csak kacérkodnak a tudomány termelőerővé válásának értékelésével. *Rakonczay Zoltán* korábbi vizsgálatra támaszkodva kijelentette, hogy egyesületi életünk nem rosszabb, mint valamikor is volt és nem különbözik a többi egyesületétől sem. Arra azonban fel kell figyelni, hogy a sok egyéb társadalmi elkötelezettség gyakran „lefölözi” a tagság teljesítőképességét.

Dr. Solymos Rezső a szerkesztő bizottság elnökeként alapvető ellentmondást látott a kiemelt egyesületi feladatot jelentő innovációtámogatás és ugyanakkor az egyesületi lapnak a főtítkári beszámolóban előrevetített terjedelmecsökkenése között. Hangsúlyozta, hogy Az Erdő és elődje az Erdészeti Lapok az elmúlt 120 év folyamán az erdőgazdálkodás fejlesztésének, az egyesületi élet fellendítésének és a szakmai együvértartozás elmélyítésének a szolgálatában állt. 30 évvel ezelőtt jelent meg új címmel Az Erdő, amely az OEE kiadványaként ismertette az új tudományos és gyakorlati eredményeket, tájékoztatást adott a tervekről, azok megvalósításáról és a maga eszközeivel hozzájárult az elmúlt három évtized erdőgazdasági eredményeinek eléréséhez. Kiemelte azt, hogy jelen gazdasági helyzetünkben a szakirodalom ismerete, a szaktudás bővítése a korábbiaknál is nagyobb jelentőségű. Ezért az egyesületnek, a tagságnak és a vállalatoknak megkülönböztetett figyelemmel kell gondoskodni szaklapunkról és szükség esetén áldozatot is vállalni azért, hogy az eddigi terjedelemben és lapszámban megjelenjen. Végeredményben a fő célkitűzés az, hogy a lapban olvasott korszerű termelési eljárások, technológiák a gyakorlatban megvalósuljanak. *Pechtol István* győri csoporttitkár vázolta ilyen irányú munkájának zsúfoltságát, a papiros munka olyan elburjánzását, ami a központi utasításoknak már hírlapszerű megjelentetését tenné célszerűvé.

A felszólalások után az elnök felhívására a közgyűlés a beszámolókat egyhangúlag elfogadta azzal, hogy a hozzászólásokban foglaltakat az elnökség részletesen megvizsgálja és a szükséges intézkedéseket megteszi. Külön napirendi pontként javaslatot terjesztett elő az Alapszabályok módosítására. A módosító javaslatához *dr. Jéký László* a szövetség részéről kiegészítést fűzött. A módosító javaslatot a közgyűlés egyhangúlag, a kiegészítést nyolc tartózkodással, ellenszavazat nélkül elfogadta. A módosítás szövegét a lapban közöljük.

A napirend első részének befejezése előtt az elnök néhány kiemelkedő tevékenységet elismerve jutalmakat osztott ki. Jutalmat kapott: *Boda Katalin* gazdasági felelős, Székesfehérvár; *Bogár István* szakosztályvezető, Budapest; *dr. Csötönyi József* csoporttitkár, Budapest; *Enyedi Ervinné* gazdasági felelős, Mátrafüred; *Fila József* elnökségi tag, Budapest; *Frankó János* csoporttitkár, Nyíregyháza; *Kurdi István* gazdasági felelős, Szolnok; *László Györgyné* gazdasági felelős, Tatabánya; *Molnár József* csoporttitkár, Zalaegerszeg; *Pálhalmi János* gazdasági felelős, Budapest MN; *Pechtol István* csoporttitkár, Győr; *Rendes Béláné* gazdasági felelős, Debrecen; *Sipos Sándor* csoporttitkár, Kecs-kemét; *Sükösd Zsolt* csoporttitkár, Veszprém MN; *Szabados József* csoporttitkár, Gyula; *Szabatin Lajosné* gazdasági felelős, Visegrád; *dr. Szepesi László* választmányi tag, Budapest; *Tóth Imre* csoporttitkár, Baja; *Waliczky Lászlóné* csoporttitkár, Budakeszi; *Zorván Györgyné* gazdasági felelős, Balassagyarmat; *dr. Káldy József* a gépesítési szakosztály vezetője, Sopron. Végül *dr. Jéký László* egyrészt az MTESZ, másrészt egyesületünk nevében köszönte meg *Király Pál* főtitkár éves munkáját és nyújtott át részére jutalmat.

A közgyűlés második részében *Varga Béla* az erdőművelési szakosztály vezetője beszámolt az 1982. évi kiemelt munkatervi feladat teljesítéséről „*A fa-termesztés helyzete és feladatainak meghatározása*” c. előadásában.

A beszámoló felett megnyitott vitában *Jablonkay Zoltán* a műszaki fejlesztési bizottság közreműködését ajánlotta fel az erdőművelési irányítási rendszer kialakításában. Elősegíti ezt az a felismerés, hogy a műszaki fejlesztésnek a pusztá gépesítésen túl egyre nagyobb mértékben kell a szervezés kérdésével foglalkoznia. *Dr. Csötönyi József* az erdőművelés szociális ellátottságának elmaradottságára, vállalaton belül sokszor mostoha sorsára mutatott rá azzal, hogy a fejlesztéséről lemondani nem szabad.

Jérôme René ellenkezett azzal a felfogással, amely szerint a vállalati rendszer nem kedvez az erdőművelési feladatok teljesítésének. A jelen nehézségek forrását az ágazatirányítás elégtelenségében látja. Hiányzik ebből a tulajdonosi érdekeket érvényesítő, alapvető üzemági képviselő. Emlékeztetett az OEF-időre, amikor mind az erdősítés, mind az erdőnevelés fénykorát élte, nagyrészt a megfelelő irányító szervezet folytán. *Kurdi István* a Szolnok megyei nehézségeket hozta fel. A 3 ha/őz sűrűség mellett a tölgy csak kerítve hozható fel és a feladatok vállalati rangsorolása miatt az erdőművelési műszaki vezetők sorra hagyják ott az erdészeteket. *Pechtol István* az országban szerte heverő „hulladék területek” erdőgazdasági hasznosítására tett érdekes javaslatot, kiegészítve a végrehajtás tekintetében kis vállalkozások szervezésével. Az erdőművelésnek ugyancsak megfelelő apparátust sürgetett az ágazatirányításban.

Dr. Bondor Antal a MÉM EFH részéről köszönetet mondott az erdőművelési szakosztály rendkívül széles körű feltáró tevékenységéért, a megalapozott megállapításokért, javaslatokért, amellyel az irányítás segítségére siet. Szervezeti változtatások helyett az erdőművelés ideológiájának megváltoztatását látta szükségesnek és védelmébe vette az irányítás munkáját.

Dr. Herpay Imre elnöki zárszavában megállapította, hogy a szakosztály széles körű és lelkiismeretes munkát végzett. A beszámoló részletes és alapos. Ez azonban a kérdést nem zárja le. Kisebb bizottságokban tovább kell vele foglalkozni, a részleteket mélyebben kidolgozni. A közgyűlés résztvevőinek aktivitását megnyugtatónak ismerte el, a szakmai érdeklődés eleven és ennek további megőrzését kérte mindenkítől.

Az ülésen elhangzott fontosabb megnyilatkozásokat a továbbiakban részletesen közöljük.

Dr. Herpay Imre: Elnöki megnyitó

Ebben az évben közgyűlésünket a szokottnál szerényebb keretek között tartjuk meg. Erre indított bennünket a mindannyiunkra kötelező takarékoság és az idővel való jobb gazdálkodás követelménye. Szükségünk is volt olyan közgyűlésre, ahol biztosítani tudjuk a vélemények kifejtéséhez szükséges időt, megvan a vita lehetősége. Nagyobb rendezvényeken bármilyen okból bekövetkező időzavarnak rendszerint a vitára fordítható idő esik áldozatul. Így történt ez a múlt évi győri vándorgyűlésünkön is.

Ágazatunkat és így egyesületünk tagságát is foglalkoztató kérdéseket három pontban foglalhatjuk össze: Közgyűlésünk napirendjének sorrendjét követve először említtem az egyesület működésének problémáit, aztán az erdőgazdálkodás hosszú és rövidtávú célkitűzéseinek ellentmondásait, vagyis a fatermesztés kérdéseit és az innovációt.

Az egyesület működésének problémái egyrészt a tagság viselkedésében jelentkeznek, másrészt anyagi természetűek. A viselkedési, magatartásbeli problémáink — úgy érzem —, nem súlyosabbak más egyesületeknél megfigyelhető hasonló jelenségeknél. Az élet tempója felgyorsult, a szabad időt gyakran jövedelem-kiegészítésre fordítják és egyre kevesebb idő jut az olyan összejövetelekre, amelyeken közös gondjainkról szót válthatnánk és formálódhatna a közös vélemény. Pedig talán soha nem volt nagyobb szükség arra, hogy az MTESZ-ben tömörült egyesületek ezen céljai megvalósuljanak, mint most.

Nagy területen, szétszórva dolgozó tagságunk összehozása a legszerényebb rendezvény esetén is több időt igényel, mint bármely más egyesületnél. Ezért évek óta ajánljuk helyi csoportjainknak, hogy kisebb körzetekből összehívott tagoknak szervezzenek rendezvényeket, mert ez igényli a legkevesebb időt és a legkevesebb költséget. Ha ezeken az összejöveteleken valamelyik szakosztályunk kiküldöttje is részt vesz, akkor talán el tudjuk érni azt, hogy a központi viták mondanivalója a legtávolabbi munkahelyekre is eljut, minimális idő- és költségráfordítással. Egyesületünk a maga sajátos módszereivel igyekszik megteremteni, illetve fellendíteni a klubéletet is, amely a jó munkahelyi légkör kialakításában játszhat fontos szerepet.

Évek óta foglalkoztatják közvéleményünket *a fatermesztés körül jelentkező problémák*. Ezért rendeztünk ebből a témakörből ún. pódiumvitát, és ezért hívtunk életre egy elnökségi munkabizottságot a problémák pontosabb szám-

bavételére. A bizottság jelentését *Varga Béla* tagtársunk fogja előterjeszteni. Kérem a T. Közgyűlést, hogy határozottan foglaljon állást és a vita adjon iránymutatást az elnökségnek a szükségesnek tartott teendőkre. Szükségesnek tartom, hogy egyértelműen zárjuk le a vitát, mielőtt a szakmai közérzet romlásának forrásává válik. Szükséges a vita határozott lezárása azért is, hogy a nyilvánosság előtt, élőszóban vagy írásban elhangzó, illetve megjelenő vádakra megfelelő választ tudjunk adni, mert hovatovább ágazatunk jó híréről van szó.

Bármennyire fontosak, életbevágóak és össztársadalmi érdeket érintenek a fatermesztés kérdései, nem feledkezhetünk el arról, hogy mit vár tőlünk a népgazdaság a jelenlegi nehéz helyzetben. Ezért tűztük napirendre az *innováció kérdését*, lehetőségeink felkutatását az erdőgazdálkodás területén. Tulajdonképpen arról van szó, hogy egyszerre kell megfelelnünk a társadalom rövid- és hosszútávú célkitűzéseinek. Ezek az egymásnak gyakran ellentmondó célkitűzések különösen súlyos problémát jelentenek az erdőgazdálkodásban. Napjaink közgazdasági irodalma azonban bizonyítja, hogy a népgazdaság egészét érintő súlyos kérdésről van szó.

Amikor a rendkívül gyorsan változó és eddig nem ismert követelményeknek kell megfelelnünk, akkor különös jelentősége van az egyesület által nyújtott fórumoknak, ahol a szakmai közvélemény alakítása és a szakemberek mozgósítása gyorsan és rugalmasan megtörténhet. A párt és kormány részéről ágazatunk bizalmat és megfelelő támogatást is kapott, ennek továbbiakban is meg kell felelnünk.

Remélem, hogy a T. Közgyűlés alkotó módon fog hozzájárulni egyesületi célkitűzéseink eléréséhez, erdőgazdálkodásunk fejlesztéséhez. Ezen gondolatok jegyében az Országos Erdészeti Egyesület 1982. évi közgyűlését megnyitom.

Király Pál: Főtáktári beszámoló

Közismert tény tagtársaink előtt, hogy a világgazdaság elhúzódo recessziója a magyar népgazdaságban és azon belül az erdőgazdaságban is súlyosan érezteti hatását. A korábbi keresleti piac kínálati piaccá változott, nehezen megy a fa- és fatermékek nagyobb részének értékesítése és ez visszahat a termelésre, a termelőerők kihasználására, a fagazdasági vállalatok és szövetkezetek eredményére. Ebben a helyzetben valamennyi erdőgazdálkodó kemény erőfeszítéssel dolgozott az év folyamán feladatainak végrehajtásán: az export fokozásán, az import helyettesítésén, a népgazdaság fizetőképességének megőrzésén, saját prosperitása biztosításán.

Egyesületünk, mint eddigi fennállásának 116 esztendeje alatt mindig, úgy ebben az évben is fő céljának tekintette a magyar erdőgazdaság fejlődésének előmozdítását. Sajátos társadalmi módszereinkkel és eszközeinkkel igyekeztünk kivenni a részünket a vállalatok, szövetkezetek, intézmények feladatainak megoldásából és támogatni szakágazatunk vezetőségét felelősségteljes

munkájában. Bár tagtársaink megélhetési gondjai növekedtek, mégis megállapíthatjuk, hogy egyesületi munkánk intenzitása és hatékonysága nem csökkent lényegesen a beszámolási időszakban. Tagtársaink százai és ezrei érdemnek köszönetet és elismerést önzetlenül végzett társadalmi munkájukért, amellyel ilyen, vagy olyan formában igyekeztek munkaköri kötelességükön túlmenően elősegíteni a fagazdaság fejlődését, sokszor egyéni érdekeik háttérbe szorításával.

Az országos elnökség idei munkánk fő irányait azokon az elvi kereteken belül határozta meg, amelyeket alapszabályainkon túlmenően az MSZMP Politikai Bizottságának az MTESZ-ről és tagegyesületeiről a múlt évben hozott határozata kijelölt. Tagtársaink és a társadalmi környezet jelzéseit figyelembe véve, ebben az évben a fatermesztés, az erdőművelés helyzetének és feladatainak megvitatását tűztük az egész tagság elé. Egyenes, logikus folytatása volt ez múlt évi munkánknak, amely „A fagazdaság alapja az erdőművelés” megfogalmazású jelmondatunkban összegződött.

A feladat végrehajtásának megszervezésére kiküldött elnökségi munkabizottság vezetője, *Varga Béla* tagtársunk a közgyűlés elé fogja tární a munka eredményét, az összegyűjtött problémákat és a megoldásra irányuló javaslatokat.

*

Egyesületi egységeink — központi szakosztályaink és szakbizottságaink, valamint helyi csoportjaink — a kiemelt feladat munkálása mellett ebben az évben is széles körű szabadságot élveztek a munkaterületük igényeinek és sajátosságainak megfelelő programok lebonyolításában. Ennek tényeiről hónapról hónapra rendszeresen tájékoztatjuk a tagságot szaklapunk „Egyesületi közlemények” rovatán keresztül. Ez a körülmény szükségtelessé teszi, hogy belső életünk valamennyi eseményét közgyűlésünkön ismételtén regisztráljuk. Ezért most csupán néhány kiragadott példával érzékeltetjük azt a sokrétű munkát, amelyet 5610 fős tagságunk az elmúlt hónapok során végzett.

Vezető testületeink 1982-ben tervszerűen dolgoztak, az elnökség is, a választmány is két-két alkalommal ülésezett, kétszer Budapesten, kétszer pedig vidéken. Az ülések napirendje mindennapi életünk sokrétűségét tükrözte, a fontosság szerinti szelektív témaválasztás mellett is. Az egyesület évi munkatervének és költségvetésének jóváhagyása mellett az erdészet és faipar hosszú távú tervkonceptiója, továbbá helyzete és időszerű feladatai, az erdőmérnök-képzés fejlesztésének irányelvei az erdészeti üzemmérnök-képzés bevezetése, a MEDOSZ-szal kötött együttműködési megállapodásunk teljesítésének értékelése, az egyesület megalapításának 115. évfordulójáról való megemlékezés, a hazai furnérgyártás problémái, a társadalmi élet fokozásának lehetőségei az egyesületben, a nyíregyházi helyi csoport munkája és a baktalórántházai erdészklub működésének tanulmányozása és több más hasonló téma szerepelt az ülések napirendjén.

Egyesületi egységeink munkájára jellemző volt a beszámolási időszakban, hogy a továbbképző előadások mellett nagyon sok volt a tapasztalatcsere, tanulmányút, terepi bemutató, szakosztályok és helyi csoportok közös rendezvénye is. Vagyis *témaközelségbe, a terepre, a termelés, tagtársaink közelébe kerültek szakrendezvényeink*, bár tudjuk jól, hogy még így is sok tagtársunk nem juthatott el egyesületi rendezvényre.

Az élet valós folyamatainak egyesületi tükröződését jelzi munkánknak az a másik jellemzője, hogy *megélénkült a kapcsolat az állami és a szövetkezeti szektor között*, helyi csoportjaink körében fokozott érdeklődés mutatkozik a

termelőszövetkezeti erdők és az ott dolgozó erdészek iránt. A szakma társadalmi feladatai is változatlan időszerűséggel szerepelnek egységeink teljesítménylapján. Alig van olyan csoportunk például, ahol ne rendeztek volna nyugdíjas tagtársaink számára tájékoztatóval, esetleg bemutatóval egybekötött találkozót. Bár tudjuk, hogy nem ez az egyedül üdvözítő módja az idős szakemberekkel való törődésünknek, sőt ismerjük azt a nézetet is, ami szerint ez megalázó formája az aktív szolgálatból kilépett kartársainkkal való kapcsolat-tartásnak.

Jellemző az is életünkre, hogy *egységeink szintjén is megélnékültek a nemzetközi kapcsolatok*. Egyre többen és több helyen találják meg az útját, módját annak, hogy a vállalatvezetéssel, szakszervezeti bizottsággal, megyei vagy városi MTESZ-szervezettel összefogva, nagyobb részt a tagok egyéni anyagi részesedésére építve külföldi tanulmányutat, tapasztalatcsarét, szakmai társasutazást, devizamentes cserét hozzanak létre, nem utolsósorban készséges külföldi partnerek segítségére támaszkodva. Ezt a gyakorlatot a fellelhető lehetőségek maximális kihasználásáig fokozni kell, hiszen termelésünk jelentős részben külföldi technológiára alapozott és teljesen érthető tagtársainknak a külföld iránti érdeklődése, utazási vágya. E tekintetben komoly reményeket fűzünk a FAINFORG Fagazdasági Információ-szolgáltató és Szervezési Társulás ilyen irányú tevékenységének fejlődéséhez, ahol magunk is kezdeményezzük különböző alkalmakból szocialista és tőkés országokba irányuló szakmai társasutazások szervezését és ebbe bekapcsoljuk külföldi partner-egyesületeink segítségét.

Szakszaktályaink és helyi csoportjaink zöme tevékenységének középpontjába a kiemelt munkatervi feladat végrehajtását, az erdőművelés helyzetének vizsgálatát állította. Helyi csoportjaink rendezvényei közül 116 előadást, bemutatót, tapasztalatcsarét tudtunk ezzel kapcsolatban összeszámolni, mintegy 4500 fő (halmozott létszámú) részvevővel. A legtöbbet ennek érdekében természetesen az *erdőművelési szakszaktályunk* és annak vezetője tett. Ezért nyugodtan állíthatjuk, hogy a feladat végrehajtásáról a közgyűlés elé kerülő jelentés valóban széles körű, a szélsőségektől mentes szakmai véleményt tükröz.

Ami központi szakszaktályaink és szakbizottságaink tevékenységét illeti, ezen a téren igyekeztünk fokozni a hatékonyságot, az egyes részterületek közötti koordinációt a felesleges párhuzamosságok kiküszöbölése, a munkában résztvevők idejével való jobb gazdálkodás érdekében, illetve annak érdekében, hogy létrejöhessenek a komplex munkakapcsolatok a közös érdeklődésre számotartó témákban a különböző szakterületek képviselői között. Az év elején tartott programegyeztető tanácskozás azt a célt is szolgálta, hogy a rendezvények időbeli elosztását egyenletessé tegyük, az időszakos eseménytorlódásokat megelőzzük.

Szakszaktályaink megmozdulásai közül a legnagyobb méretű az *erdészeti gépesítési szakszaktály* által szeptemberben megrendezett II. Országos Erdészeti Gépesítési Konferencia volt, amelyet nemzetközi jellegűnek is minősíthetünk, mivel négy országból érkezett külföldi szakemberek is szerepeltek előadói között. A konferencia értékes tanulságokat hozott felszínre gépesítésünk és tágabb értelemben műszaki fejlesztésünk helyzetével, feladataival kapcsolatban és a készülő záróértékelésben foglaltakat az állami apparátusban dolgozó kollégáink bizonyára jól tudják majd munkájuk során hasznosítani. Ugyancsak reprezentatív, szép megmozdulás volt a szakmának az az ünnepélyes jellegű kihelyezett szakszaktályi ülése, amelyet *erdőfeltárési szakszaktályunk* rendezett a Bakonyban a 2000. kilométer szilárd burkolatú erdei feltáró út megépítése alkalmából. Ennek a megemlékezésnek még az a körülmény is külön jelentő-

seget adott, hogy az erdőfeltárás oly nagy hatással járt mozgalmát mintegy 20 évvel ezelőtt ugyanez a szakosztály indította meg hazánkban, kifejezetten egyesületi, társadalmi munkával.

Erdőhasználati szakosztályunk szövetkezetbe kihelyezett ülés keretében vitatta meg a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás korszerűsítésének, a szövetkezetek és az állami erdőgazdaságok közötti együttműködés fejlesztésének kérdéseit. „*Erdők a közjóért*” szakosztályunk a múlt év őszén 33 résztvevővel tanulmányutat szervezett Bulgáriába, a Rila-hegységben és a Vitosza Nemzeti Parkban folytatott erdészeti tevékenység tanulmányozására. *Erdővédelmi szakosztályunk* az erdővédelem szakember-ellátottságának helyzetét vitatta meg és az erdővédelmi szaktechnikus-beiskolázást szorgalmazta. Az *erdei vasutak szakosztályának* életében a vasútüzemekbe kihelyezett értékes tapasztalatcserék mellett fájdalmas esemény is bekövetkezett: egy hónappal ezelőtt váratlanul meghalt a szakosztály vezetője. *Ercsényi Pál* erdőmérnök kollégánk és barátunk szeretetre méltó, munkás egyéniségére egyesületünk iránti ragaszkodására közgyűlésünkön is tisztelettel és kegyelettel emlékezünk.

Rendszerszervezési szakosztályunk a fahasználati munkák tervezésének és nyilvántartásának technikai megoldásait, továbbá az erdőállomány-gazdálkodás kérdéseit vitatta meg. *Fatechnológiai szakosztályunk* témái között fokozott súlyt kapott a műszaki tervezés szerepe az ágazat műszaki fejlesztésében. *Vadgazdálkodási szakosztályunk* olyan érdekes és bizonyára többek szempontjából izgalmas témát tűzött napirendre, mint a természet- és környezetvédelem, a turizmus és a vadgazdálkodás összehangolásának lehetőségei. Hasonlóan érdekes tartalomról árulkodnak a *műszaki fejlesztési bizottságunk* tárgymegnevezései is, mint például az ún. NCM-módszer alkalmazása az erdészeti szervezésben vagy pedig Magyarország kapcsolódása a Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Kutatóintézet erdészeti munkájához. *Szociálpolitikai bizottságunk* a műszaki dolgozók munkahelyi közérzetének vizsgálatán, valamint a „Mit tehet a munkahely és az egyesület a nyugdíjasok érdekében” című vitanyagyon dolgozik. Az egyik legaktívabban, legrendszeresebben dolgozó bizottságunk, az *oktatási és közművelődési bizottság* sokrétű munkájából azokat a tantárgyi vitákat ragadjuk ki, amelyeket az erdőművelés tananyagot egyetemi oktatásával, valamint az erdőhasználat tananyagának háromlépcsős oktatásával kapcsolatban folytatott. Ugyancsak az egyik legrendszeresebben dolgozó bizottságunk a *szerkesztő bizottság*, negyedévenként vidékre, helyi csoporthoz kihelyezett üléseit a lapszámok szerkesztési feladatai mellett különböző szakmai kérdésekről folytatott ankétal kötötte össze, valamint találkozót rendezett az üzemi lapok szerkesztőivel.

Legnagyobb egységünknek, az *Erdészeti Mikológiai és Faanyagvédelmi Társaságnak* a vezetőségét belső kezdeményezésre átalakítottuk, bővítettük egy tudományos és egy szervező titkár munkába állításával. Az új felállásról a társaságon belüli szakosztályok működésének fellendülését, önállóbbá, a társaság munkájának pedig sokrétűbbé válását reméljük.

Helyi csoportjaink színes életéből is megemlítek néhány olyan témát, amely a szokásos standard feladatoktól eltérő, sajátos szint jelentett az elmúlt év folyamán. *Bajai csoportunk* például az Erdészeti és Faipari Egyetemen karöltve a területére kihelyezett egyetemi tanácskozást szervezett a nyár- és füzgazdálkodás témakörében. Kaposvárott a munkahelyi vezetőknek a közművelődésben betöltött szerepét tűzték napirendre. *Kecskeméti csoportunk* az Építőipari Tudományos Egyesülettel közösen egy nagyon fontos témát vitatott meg a „Táj és kertépítéssel az alföldi városokban” címet viselő ankét keretében és ez lényegében a jóléti erdőgazdálkodásnak a tájépítésben és település-

fejlesztésben játszott szerepét jelentette. A Gépipari Tudományos Egyesülettel történő példaadó együttműködés keretében pedig az épülő atomerőműnek a környezetre gyakorolt várható hatását tárgyalták meg.

Nagykanizsai helyi csoportunk a kecskemétihez hasonlóan bátran túllépett a gazdálkodás határain és tájékoztatót szervezett a városi tanács vb-tagjai részére Nagykanizsa és környéke jóléti érdeinek lehetőségeiről. *Szolnoki csoportunk* egy termelészövetkezeti erdészeti társuláshoz helyezte ki tanácskozását annak érdekében, hogy a mezőgazdasági üzemekben felkarolja a fasorok, erdősávok megvédését és újak létesítését. *Zalaegerszegi csoportunk* ugyancsak termelészövetkezetben szervezett aprítéktermelési műszaki bemutatót. *Tatabányai csoportunk* egy kubai delegáció részére szervezett a területén tanulmányutatót, továbbá újtási ankétót rendezett ötletbörzével egybekötve.

Az egyik legaktívabb és legsokoldalúbb csoportunk, a *budapesti MÉM-csoport* szintén új színeket hozott egyesületi életünkbe azzal, hogy a *nyíregyházi csoporttal* karöltve „Nyírségi délutánt” szervezett Budapesten, nyugdíjas tagjai részére pedig tanulmányutatót a Nyírségbe. Nagy sikere volt a tagság körében a könyvedikálással egybekötött szakíró—olvasó találkozóknak is. Szegedi, kaposvári, és soproni csoportunkhoz hasonlóan az ifjúságról sem feledkezett el a csoport, és patronáló bizottsága a szakmát ismertető filmdélutánt rendezett a nagykovácsi Erdészeti Nevelőotthon növendékei számára.

Budapesti ERTI csoportunk szakterülete jellegének megfelelően díjazással egybekötött egyesületi pályázatot bonyolított le „Az ERTI-ben alkalmazható kutatásszervezési metodika” címmel a fiatal kutatók körében. Érdekes téma került napirendre a *Magyar Néphadsereg Budapesti Erdő-, Mező-, és Vadgazdaságánál működő helyi csoportunknál* is, és pedig a néphadseregnél folyó környezetvédelmi munka. Éppen ellentétes jelleggel alakult a helyzet *pécsi csoportunknál*, ahol erdész-lövészversenyt szerveztek. Minél több helyi csoportunk felkarolhatná ezt a valóban szakmai jellegű, a szogálat ellátása szempontjából is hasznos sportágat.

Szakmai versenyről lévén szó, ezen a ponton említem meg, hogy egyesületünk kezdeményezte a MEDOSZ-szal karöltve *Vánca Jenő* mezőgazdasági és élelmezéstudományi miniszter elvtársnál a Fakitermelők XII. Nemzetközi Versenyének Magyarországon történő lebonyolítását, ami szeptemberben meg is történt a Balatonfelvidéki EFAG, valamint az ERTI példásan gondos közreműködésével.

Örvendetes jelenség, hogy napjaink termelési, műszaki és társadalmi problémái mellett a magyar erdészet múltjának, kultuszának ápolása is helyet kapott egyesületi szerveink repertoárjában. *Budakeszi helyi csoportunk* a budapesti MÉM csoport közreműködésével ünnepi megemlékezés keretében emlékművet állított a budakeszi arborétumban néhai Galambos Gáspár erdőmérnök, az egyre értékesebbé és keresettebbé váló szép arborétum alapítójának emlékére. Ugyancsak bensőséges egyesületi ünnepség színhelye volt Szeged, ahol a Kecskeméti Erdőfelügyelőség és szegedi osztálya kezdeményezése alapján, *szegedi csoportunk* égisze alatt emléktáblát helyeztünk el *Kiss Ferenc* erdőmérnök, nagy Alföld-fásító egykori belvárosi lakóházán, valamint a temetőben levő sírboltján, ahol 30 éven át jóformán jeltelenül nyugodott.

Zirc nagyközség fennállásának 800 éves évfordulója alkalmából pedig a *Magyar Néphadsereg Veszprémi Erdőgazdaságánál működő csoportunk* rendezett kiállítással egybekötött ünnepi ülést és ennek keretében leplezték le a Bakony Pantheonban *Tallós Pálnak*, a fiatalon elhunyt, ám rövid élete során is sokat alkotott tudós erdőmérnök kollégánknak az emlékművét (egyidejűleg megkoszorúzva *Roth Gyula* professzorunk ugyanott már korábban elhelyezett

emlékművét is). *Veszprémi MÉM csoportunk* pedig megkezdte a nagymúltú megye kiterjedt erdőségeiben található, főképpen erdészeti vonatkozású történeti emlékek számbavételét. *Miskolci csoportunk* az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel, valamint a Nehézipari Műszaki Egyetemmel együttműködve bányász-erdész találkozót rendezett a régi, kedves barátok: a bányászok és kohászok egyesületének 90 éves fennállása alkalmából és közösen megkoszorúzták egykori selmeci professzorunk, *Vadas Jenő* hátori emlékművét, halálának 60. évfordulója alkalmából.

Kellemes kötelességemnek teszek eleget, amikor a közgyűlésnek jelentem, hogy egyes tagtársaink kimagasló társadalmi munkáját kívülről szervek és testületek is nagyra értékelték. Könyvtárosunkat, szervezési és propaganda bizottságunk vezetőjét *Riedl Gyula* tagtársat, a művelődési miniszter a „Szocialista kultúráért” éremmel tüntette ki, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke pedig *dr. Juhász Miklós* tagtársunknak, soproni helyi csoportunk titkárának a *Széchenyi emlékérmét* adományozta. Az MTESZ Szabolcs-Szatmár megyei Szervezete *Frankó János* tagtársunkat, nyíregyházi csoportunk titkárát *Kabay János emlékéremmel* tüntette ki. *Vida László* tagtársunkat pedig, szegedi csoportunk elnökét az MTESZ Csongrád megyei Szervezete ellenőrző bizottságának elnökévé választották.

*

Szervezeti életünk jellemzőbb epizódjainak pusztá felvillantása is hosszúra nyúlt, tovább folytatni nem lehetséges. De nem is szükséges annak megítéléséhez, hogy igazolva lássuk a bevezetőben tett megállapítást, vagyis azt, hogy egyesületünk a múlt évi közgyűlés óta eltelt időben is szorgalommal és eredményesen szolgált a magyar erdőgazdaság boldogulását.

Félre tájékoztatnánk azonban a közgyűlést, és az öntetszelgés hibájába esnénk, ha nem tennénk említést a szervezeti élet hiányosságairól, árnyoldalairól, problémáiról is.

Az elnökség és a választmány munkájával kapcsolatban problémaként kell megemlíteni, hogy egyes tagjai nem tekintik tagsági szerepüket a közgyűléstől kapott megtisztelő és bizalmat kifejező megbízatásnak és önként vállalt kötelezettségnek, s rendszeresen távolmaradnak az ülésekről. Mások résztvesznek ugyan az üléseken, de évek óta passzivitást mutatnak. Mindez a magatartás gyengíti a döntések testületi jellegét és a rétegeképviselési elv érvényesülését. Javasoljuk, hogy a következő vezetőségválasztó közgyűlés vonja majd le ezeknek a jelenségeknek a tanulságait és ne törekedjen statisztikai szempontokat kielégítő személyi összetételre, hanem olyan embereket válasszon az elnökségbe, akik tudnak is, és akarnak is az egyesület javára munkálkodni és átérzik tisztségük jelentőségét. Az új jelölő bizottságnak majd bizonyára hasznos segítségére lesz az a kis statisztika, amelyet titkárságunk rendszeresen vezet a vezető testületek ülésén résztvevőkről, illetve a távolmaradókról.

A központi szakosztályok, szakbizottságok vonatkozásában több helyről és több alkalommal kaptuk azt a kritikát, hogy szakterületünket túlzottan felapróztuk, indokolatlanul sok a szakosztály és bizottság. A szakosztályi munka nem elég hatékony, kevés a kézzel fogható, átadható eredmény, az önálló szellemi termék. Sok a felesleges párhuzamosság, az embereket a kelleténél többször vonjuk el a sok ülésezéssel a termeléstől, annál is inkább, mert a szakosztályok a legjobb, többnyire vezető állásban levő szakemberek megszerzésére törekednek és így több testület lényegében ugyanazon személyek kombinációját, más-más elnevezés alatti csoportosítását jelenti. Nagy gond az is, hogy

ladva, a következő találkozót Magyarországon kell rendezni 1984-ben. Az elnöki-főtítkári találkozókon kötött megállapodások alapján zajlottak azok a devizamentes cseréink, amelyek keretében központi szinten tizenketten utaztak egyesületünkől szocialista országokba, onnan pedig tizenheten érkeztek hozzánk.

A tőkés országok közül Ausztriával és a Német Szövetségi Köztársasággal álltak fenn intenzívebb személyes kapcsolataink: két-két küldöttel vettünk részt a burgenlandi, a stájer és a német erdészeti egyesület idei közgyűlésén. Négy kiküldöttel részesei voltunk egy sajátos nemzetközi erdészetalálkozónak, a Pannónia '82 jugoszláv—osztrák—magyar határmenti erdészetalálkozónak is, amelyet az idén a szlovén kollégák rendeztek meg, jövőre pedig nekünk kell lebonyolítanunk. Tőkés országokba irányuló utazásaink devizafedezetét magunk termeljük ki oly módon, hogy külföldi erdészeti-faipari intézmények részére térítés és szerény szervezési díj ellenében elvállaljuk magyarországi szakmai tanulmányutak szervezését. Ilyen alapon járt nálunk az idén a bajor erdészeti egyesület, a bajor erdőtulajdonosok szövetsége, a rosenheimi fűrész- és műanyagipari oktatási központ küldöttsége. Tudni kell azonban, hogy a jelenlegi kemény devizagazdálkodási és utazási, valamint vendéglátási és reprezentációs szabályok mellett a nyert devizának csak igen szerény részével rendelkezünk és a kölcsönös forgalomhoz szükséges forintösszeg is erősen behatárolt. A deviza forint-ellenértékét azonban számlánk javára írják és ez az az összeg, amely a múlt évben is és ebben az évben is fedezetet nyújtott költségvetésünk mintegy 700—800 ezer forintos deficitjére. Azzal azonban számolnia kell a közgyűlésnek, hogy ha ez a forrás valamilyen oknál fogva bedugul, egyesületünk abban a pillanatban kritikus anyagi helyzetbe kerül. S akkor nem marad más lehetőség — a költségvetési tételek ismeretében —, mint az egyéni tagdíj emelésével egyidejűleg, szaklapunk költségeinek csökkentése (a megjelenés gyakorisága, vagy a terjedelem, vagy mindkettő csökkentése révén, amire a lap 117 évfolyamának történetében már nem egyszer volt példa).

Annyi bizonyos, hogy ezeknek a külföldi kapcsolatoknak a bonyolítása az egyesületi munka legkényesebb, legmunkaigényesebb, legbonyolultabb, a vezető tisztviselőket a legjobban lekötő részét jelenti. Éppen ezért meleg köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik ebben bennünket mindig készséggel és megértéssel támogattak: az erdészeti és faipari vállalatok, szövetkezetek vezetőinek, az erdőfelügyelőségek, oktatási és tudományos intézmények dolgozóinak, a MÉM, az Ipari Minisztérium és a MEDOSZ illetékeseinek, az OKTH dolgozóinak s a nemzeti parkok és más egységei vezetőinek és mindazoknak a „névtelen” kartársak százainak, akik valahol s valamikor segítettek bennünket ennek a kényes feladatnak a megoldásában. Köszönetet mondok az MTESZ vezetőinek, és Nemzetközi Kapcsolatok Titkárságának ugyanezért, valamint *Fekete Gyula* elvtársnak és *Winter Károlyné* elvtársnőnek, akik a munka oroszlánrészét végezték. S nem utolsó sorban az idegenvezető tolmácsolást vállaló kollégáinknak, közülük is az utólérhetetlen *dr. Szőnyi László* kollégánknak, akinek a részére még most is minduntalan érkezik külföldről az elismerés nemcsak pompás tolmácsolásáért, hanem nagyszerű emberi és szakmai magatartásáért is, amellyel oly sok barátot szerzett Európa-szerte a magyar erdészetnek és egyesületünknek.

*

Egy beszámoló jelentés akkor ér valamit, ha folyamatokat értékel és nemcsak a múltba, hanem a jövőbe is tekint. Engedje meg ezért a tisztelt Közgyű-

lés, hogy befejezésül röviden szóljak *további terveinkről*, az előttünk álló feladatokról is.

Jövő évi közgyűlésünket augusztus vége felé Sopronban rendezzük meg, egyetemünk szíves meghívása alapján, abból az alkalomból, hogy jövőre emlékeztetünk meg az önálló felsőfokú erdészeti szakoktatás megindulásának 175. évfordulójáról. A hely és az alkalom egyaránt arra inspirál bennünket, hogy vizsgálódásaink középpontjába állítsuk nemcsak a szakemberképzést, hanem általában ágazatunk szakember-struktúráját, műszaki értelmiségünk helyzetét, munkáját, a műszaki munka hatékonyságát és az azt befolyásoló tényezőket, *a szellemi munkának a gazdaság megújításában betöltendő szerepét* és általában az ehhez a témakörhöz kapcsolható kérdéseket. Mindezt az országos választmány szeptemberi ülésén „Az innováció az erdőgazdaságban” jelmondatban színtetizálta és állította jövő évi kiemelt munkatervi feladatként valamennyi szervezeti egységünk elé. E mellett továbbra is szeretnénk még foglalkozni *az erdőművelés forrongó, nyugvópontra nehezen jutó kérdéseivel* is, illetve azokkal a társadalmi és gazdaságpolitikai problémákkal, amelyek egy-egy ilyen szakjellegű problémakomplexum mögött meghúzódnak. Mert az a tapasztalatunk (és ezt igazolta a legutóbbi, már említett gépesítési konferenciánk is), hogy bármely pontján kezdjük szakmánk műszaki gondjainak felgöngyölítését, gyorsan, két-három áttétel után rendszerint olyan társadalmi problémákba ütközünk, mint a különböző társadalmi rétegek érdekeltsége, egymáshoz való viszonya, munkásaink általános és műszaki kultúrájának színvonala, a műszaki értelmiség struktúrája és a termelési szervezetben való területi elhelyezkedése stb. Úgy érezzük, hogy a szakma társadalmi kérdéseinek vizsgálatára az MTESZ-ről hozott politikai bizottsági határozatban nemcsak jogosítványt, hanem határozott ösztönzést is kaptunk. Ebben a felfogásunkban csak megerősítettek bennünket az MTESZ legutóbbi, Szilvássváradon tartott főtítkári tanácskozásán elhangzottak.

Szintén előttünk álló feladat új középtávú, *1985-ig szóló cselekvési programunk kidolgozása* is. Ebben támaszkodhatunk egyrészt az MTESZ új cselekvési programjára, másrészt arra az elhatározásunkra, amelyet az új elnökség 1979-ben hozott a tagsággal folytatott párbeszéd fokozására és belső soraink rendezésére irányulóan. Ezen belül a már említett egyik legfontosabb feladatunk lesz belső szervezetünk fejlesztése, az élet követelményeihez való igazítása.

Mind központi, mind üzemi-intézményi szinten fontos feladata vezetőknek és tagságunknak egyaránt, hogy támogassuk ágazatunk állami vezetését abban a törekvésében, hogy a *műszaki értelmiséget, elsősorban mérnökeinket közelebb készítse a termelés frontjához*, az erdészetekben, az erdőben folyó munkához. Úgy véljük, hogy a szándék kivitelezését befolyásoló tényezők feltárásával, valamint az azt elősegítő közszemlélet formálásával hasznos segítséget tudunk adni nemcsak vezetőknek, de a feladattal érintett tagtársainknak is.

Végül változatlanul fontos feladatunk *nemzetközi kapcsolataink ápolása* olyan jelleggel, ahogyan arról jelentésemben beszámoltam. Német és francia intézményekkel állunk kapcsolatban ezen a téren. Reméljük, hogy a megrendelt rendezvényeket partnereink igényeinek megfelelően tudjuk ismét lebonyolítani és ezzel fenntartásunkat biztosítani.

Jelentésembet a társadalmi munkásoknak, tagtársainknak szóló köszönettel és elismeréssel kezdtem és most köszönettel is fejezem be. Ismételten megköszönöm egyesületünk nevében az állami szerveknek, az MTESZ-nek, a párt- és szakszervezeti szerveknek, pártoló jogi tag-vállalataink és szövetkezeteink,

intézményeink vezetőinek, a velünk együttműködő egyesületeknek, a tömegkommunikációs intézményeknek és mindazon sok-sok más szervnek, amelyeket felsorolni nem tudok, azt a sok-sok támogatást, segítséget és jószándékot, amellyel munkánkat 1982-ben elősegítették, és kérem ezt tőlük a továbbiakra is.

Alapszabály-módosítási határozat

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése 1982. november 12-én Budapesten úgy határozott, hogy választott vezető testületei és tisztségviselői megbízatásának idejét összhangba hozza a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének a szövetség Alapszabályaiban lefektetett választási rendszerével.

Ennek megfelelően az eddigi négy évvel szemben ötévenként kell vezetőségválasztó közgyűlést tartani és a közgyűlés a Választmány, az Elnökség és az Ellenőrző Bizottság tagjait, az elnököt, az alelnököt, a főtítkárt, a főtítkárhelyettest (és esetleges más vezető tisztségviselőket) az eddigi négy év helyett ötévi időtartamra választja meg.

Az egyesületi Alapszabályok 7.03, 8.01, 9.02, 10.02, 11.02 és 12.02 pontjában foglalt négy évre szóló előírás ennek a határozatnak megfelelően öt évre változik, továbbá a 13.02, 14.02, 15.032 és 16.01 pontokban foglaltakat ennek a határozatnak megfelelően értelmezve kell alkalmazni.

Az új választási rendszerre való egyszerű és zökkenőmentes áttérés érdekében a közgyűlés úgy határozott, hogy a jelenleg hivatalban levő, 1979-ben választott vezető testületek és tisztségviselők megbízatását 1983 helyett 1985-ig tartja érvényben. Tehát a következő vezetőségválasztó közgyűlést 1985-ben kell megtartani ennek a határozatnak az előírásai szerint.

A közgyűlés határozatát az egyesület szaklapjában, AZ ERDŐ-ben közzé kell tenni, az Alapszabályokat pedig a határozat szerinti módosítások átvezetésével újra kell nyomtatni.

A végrehajtásért az elnök és a főtítkár együttesen felelős.

Varga Béla: Az erdőművelés helyzete és feladatai

Egy esztendővel ezelőtt közgyűlésünk jelszava így hangzott: „A fagazdaság alapja az erdőművelés!”. E jelszó jegyében szakmánk különböző szintű vezetői pódiumvita keretei között keresték a választ a közvéleményt néhány éve élénken foglalkoztató, az erdőművelés helyzetével kapcsolatos kérdésekre. A nyílt vita emlékeztetett nagyszerű eredményekre, és őszintén feltárt sok súlyos gondot. Itt-ott a kivezető útra is rávilágított. Legfőbb érdeme mégis az volt, hogy bátorítást adott arra, hogy társadalmunkhoz méltó, valódi tartalommal töltsük meg mi is demokráciánk kereteit. Ma már nyilvánvaló, hogy sokasodó gondjaink terheit csak akkor tudjuk csökkenteni, ha nem kerülgetjük, takargatjuk, hanem — nagy költőnk szavával élve — „a hozzáértő dol-

gozó nép okos gyülekezetében meghányjuk-vetjük száz bajunk". Ezzel a céllal határozta el választmányunk, hogy 1982-ben egyesületünk egyetlen kiemelt feladatként, a lehető legszélesebb körben tárja fel a magyar erdőművelés jelenlegi helyzetét, és segítsen keresni a mélyülő konfliktusok feloldásának, a megkövetelt fejlődést gátló akadályok elhárításának a módját.

Örömmel jelenthetem, hogy egyesületünk valamennyi szerve: szakosztálya, bizottsága, csoportja a téma jelentőségének megfelelő, hagyományainkhoz méltó helyet biztosított munkatervében a kiemelt feladatnak. A betervezett 468 különböző rendezvényből 273 teljes mértékben, 68 pedig részben az erdőművelés kérdéseivel foglalkozott. E gazdag program végrehajtása megnyugtatóan halad. Előadások, viták, ankétok, tanulmányutak, tapasztalatcserek tucatjain, nagy érdeklődéssel és aktivitással, szakmánk minden rétegéből százak és százak keresték és keresik a választ tagjaink körében felvetődött kérdésekre. Az előző évektől eltérően ezeken a rendezvényeken már nem a felfakadó panasz, nem a többnyire jogos sérelmek sora, nem a mellőzöttség keserű íze — és ami mindennél fontosabb — nem is a beletörődés volt a jellemző. Esetti szó a jogos büszkeségre okot, a további munkához erőt és hitet adó eredményekről is, de — szakmai vezetésünk biztató intézkedéseinek, példamutatásának és az egész közéletünket átható nem-rosszabbul élni akarásnak a hatására — a fő figyelem mindig az előttünk álló akadályokra és leküzdésük módjára terelődött.

Az eredményekre valamennyien büszkék vagyunk. Az előttünk álló célt is lelkesítőnek tartjuk. Csakhogy a fatermesztés mai eredményei az előző évtizedek munkáját dicsérik. A büszkeség tehát csak akkor jogos, ha most is hasonló eredmények megalapozásán munkálkodunk. Az eredmények megtartásához és a cél megközelítéséhez pedig — bár nagyon fontos —, de nem elég a pusztán lelkesedés. Ezért foglalkozott oly sokat tagságunk az elért szint megtartását veszélyeztető változásokkal, és a mai nehézségek, visszahúzó erők gyökereinek feltárásával és a megoldás keresésével. A továbbiakban ezek közül emelném ki a legfontosabbakat.

Első helyen arra a zökkenőkkel teli, kanyargós útra kell emlékezni, amit az erdőművelés az eltelt évtizedekben bejárt. A kezdeti tapasztalatlanlás, képességeink álmainkkal mért határa és a szegénységünkben is szinte korlátlan anyagi lehetőség nemcsak hosszantartó lendületet adott. A költségekkel, kamattal, megtérüléssel nem számoló szemlélet még ma is gyakran kísért. A gazdálkodás ma már mindenütt kötelező, szigorú szabályait nem tiszteli eléggé sem az erdőrendező, sem a gazdálkodó, sem a felügyelő.

Az egyes „divatok” könnyelmű követése is gyakran több mint ésszerű kockázatvállalás vagy józan fejlesztés. A hajdani lehetőségekre, túlfuttatásra vezethető vissza az is, hogy az erdőművelők lényeges kérdésekben késve reagáltak a körülmények változására. Néha nagyon is késve és nem a legcélravezetőbb módon.

Bár az erdőművelő sohasem mellőzheti az intuíciót, alaposabb felkészülés, a tapasztalatok módszeresebb, tudatosabb összegyűjtése és felhasználása; gyorsabb, megalapozottabb fejlesztési munka; jobb együttműködési készség; nagyobb kreativitás és bátrabb, sokkal bátrabb, cáfolhatatlan érvekre támaszkodó kiállás szükséges az eredményesebb munkához.

A *fakitermelés növekedése* mindannyiunk számára örvendetes tény, de egyúttal az erdőművelőnek aggodalomra is ad okot az üzemtervi lehetőség csaknem teljes kimerítése. A többlettermelés nyomában járó felújításhoz nem tudtuk maradéktalanul mindenütt megteremteni a szükséges feltételeket.

Főleg a műszaki fejlesztésben kilátástalanul elmaradt hegyvidéki erdeink vannak e téren hátrányban, az Alföldön pedig a tuskózás okoz újabb súlyos gondokat. A növekedés rendellenességeiként könnyelhetjük el nagy részben a felújító vágásokat a vegetációs időszakban sem kímélő termelést, egyes állományok túlgyerítését és a jobb állományokra nehezedő nyomást is. Tudjuk, hogy az erdő fő terméke a fa. Azt is, hogy milyen szüksége van ma az országnak a nyersanyagra, energiaforrásra és a hazai termeléssel megtakarítható valutára, mégis **jeleznünk kell, hogy a jelenleg kitermelt fatömeg fenntartásának vagy további fokozásának a felújítás vonalán az egyenes arányt meghaladó mértékű ára van, ha az újratermelés színvonalát nem akarjuk, vagy nem kényszerülnek csökkenteni.**

Ez az ár nem kizárólag, sőt nem is elsősorban a felújításra közvetlenül költött milliók további emelését jelenti, de a feltárás erőteljes fokozása, az erdei munkakörülmények javítása, a visszamaradó állományt, a talajt és az újulatot jobban kímélő eszközök és eljárások bevezetése bizony sok pénzbe kerül.

A fakitermelésben bekövetkezett technikai változások hatásával is számolni kell. A nagy gépek termelést koncentráló ereje a mesterséges erdőfelújítás nagyüzemi módszereit is kialakította, de a természetszerű erdeink felújítását és nevelését még nem tudtuk az új adottságokhoz megnyugtatóan hozzásimítani. Elég gyakori a veszélyes kéregsérülés, a felújítási időszak indokolatlan lerövidítése, olykor megoldhatatlan a végvágás után maradt csökkenő értékű újulat ápolása, kinevelése. Az ilyen helyeken *korlátozó tényezőként kell figyelembe venni a fakitermelés fejlesztésekor is az erdőfelújítás többletköltségeit és az utódállomány értékcsökkenését!*

Az erdőgazdálkodás szervezeti változásai sem igen erősítették az erdőművelés pozícióit:

- a központi irányítás jellegének megváltozása, a hatáskörök erőteljes decentralizálása nem a hosszú távú közérdek szolgálatának kedvezett. **Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy az erdőművelés terén hasznos eltérni a más területeken korszerűnek tűnő irányítási módszerektől. Az erdőművelés sikereinek kovácsa mindig a szakmailag is erős főhatóság volt. Ma is ez a helyzet és nem lehet ez másként a jövőben sem.**
- az 1970-ben végrehajtott vállalati integráció következtében 6—8⁰/₀-ra esett vissza a fatermesztés a nagyvállalatok pénzügyi mérlegében;
- a vállalatok fejlesztési forrásait elsősorban az elavultan örökölt fűrészüzemek rekonstrukciójára, majd a fahasználat technika-váltására nyílt lehetőségek kihasználására kellett fordítani;
- az immár saját — esetenként túlméretezett — fűrészüzemek jövedelmet biztosító alpanyaggal való ellátásának kényszere is jelent olykor nyomasztó terhet.

A vállalatokon belül tovább gyűrűző átszervezések, a nem mindig átgondolt erdészeti összevonások is gyakran hozzák nehéz helyzetbe az erdőművelést. A korábbi szervezetben az erdőművelési műszaki vezető kellő áttekintéssel rendelkezhetett a gondjaira bízott erdők felett. Eljutott oda is, ahol esetleg csak évek múlva kerül majd sor a munkára, és elemezhet, értékelhette a korábban végzett munka eredményét is. Az összevonás után két-háromszor akkora területen egészen más tevékenység vár rá. Felelősségteljes, mérnöki áttekintést kívánó munkája, hatásköre lentebb csúszott annak a munkahelyi vezetőnek a vállára, akinek az egyre nehezebb műszaki ellátás, és egyéb, közvetlen felelősséggel járó munkája mindig előbbrevaló. **Megnyugtató kiútnak tűnik e téren a nagyobb egységekben az erdőművelés szakmai irányításának az összevonás előtti kereteinek megtartása, és a művezetői sza-**

kosítás bevezetése mindenütt, ahol arra a tárgyi és személyi feltételek adottak, vagy megteremthetők.

Az erdővel szemben támasztott különleges társadalmi igények megnövekedése is új problémákat vetett fel. Eleinte a tömegek, a turisták szerény igényeit kellett a gazdálkodás során figyelembe venni. Később a szervezett, törvényes jogkörrel felruházott környezetvédelem, a különböző társadalmi szervezetek, majd legújában a környezettel kapcsolatos tudományágak és intézetek képviselői is egyre nagyobb érdeklődéssel fordultak az erdő felé. Tevékenységük széles körű társadalmi érdeklődés és ellenőrzés alá került. Egyre többen és jobban kezdik félteni az erdőt. Olykor még tőlünk, erdészektől is. Megalapozatlan vádak és jogos bírálatok érik munkánkat, egyesületünk minden fórumán élénk érdeklődést és vitát kiváltva. Az első heves, különböző előjelű indulatok lecsillapodása után kezd kialakulni tagtársaink között a józan, az erdészet érdekeit is jól szolgáló vélemény, miszerint: okos, türelmes érveléssel, hatásos szakmai propagandával minden érdeklődő előtt tudatosítani és bizonyítani kell munkánkat, eredményeinket és azt, hogy természeti környezetünk megóvásáért és gazdagításáért mindig a *szakszerűen* gazdálkodó erdőművelő tett és tehet a legtöbbet. Nemcsak azért, mert ez választott hivatása és hivatali kötelessége, hanem azért is, mert elsősorban ő rendelkezik azokkal az ismeretekkel és tapasztalatokkal, amelyek nélkül a részterületen jobban felkészült specialista sem képes a bonyolult erdei ökoszisztéma egyre fenyegetettebb egyensúlyát fenntartani — a *népgazdaság fakitermelésre vonatkozó jogos mai igényeinek egyidejű kielégítése mellett*. Éppen ezért meg kell követelnünk a minden hozzáértéssel és tisztességgel végzett szakmának kijáró tiszteletet, és nem szabad engednünk, hogy a dolgok külső nyomásra szakmai meggyőződésük ellenére alakuljanak, vagy irreális, szakmai tájékozatlanságból fakadó igényekkel munkánkat nehezítsék, sem azt, hogy megalapozottan vádakkal bárki is rontsa szakmai presztízsünket.

Ugyanakkor tudomásul kell vennünk, hogy környezetünk, s benne az erdő nemcsak nekünk fontos. A környezet védelmére kelt tömegek — köztük tudósok és laikusok — egyre több helyen, határozott erővé, itt-ott politikai tényezővé váltak. Gondoljunk csak a nullnövekedés gondolatának terjedésére, vagy a „zöldek” előretörésére a svédek és a németek politikai porondján. Be kell látnunk, hogy mások jószándékú véleménye és részletkérdésekben mélyebb ismerete csak hasznunkra válhat. Be kell ismernünk, hogy más irányú, főleg gazdasági kényszer hatására, nem mindig cselekszünk szakmai meggyőződésünk és lelkiismeretünk szava szerint. Ilyenkor magunk között kesergünk, bosszankodunk, vagy egyedül szállunk — gyakran reménytelenül — szembe az árral. **Meg kell keresnünk a kezét mindazoknak, akik szívükön viselik a magyar erdők sorsát, és a lehető legszorosabb — akár intézményes — kapcsolatot kell létesítenünk azokkal, akik felerősíthetik erdeink védelméért, a bővített újratermelés, és a szakszerű, tartamos gazdálkodás feltételeinek a biztosításáért tett erőfeszítéseinket.**

A világgazdasági és világpolitikai helyzet hatására nálunk is végbemenő gazdasági, társadalmi és a nyomukban járó *tudati változások* az erdőművelés helyzetére, megítélésére és lehetőségeire különösen nagy hatást gyakorolnak.

A gazdaságtalan termelés, és a lassan térülő beruházás elleni jogos törekvés, és az éves pénzügyi eredmény sorsokat meghatározó szerepe mind jobban kiélezi a rövid és hosszú távú, valamint az egyéni és közérdek között feszülő ellentéteket. **Az erdőművelés mindig az elődök munkájának gyümöl-**

csét találja a mának, és a tulajdonviszonyokból eredően a mi társadalmunkban a közösségnek kell a jövő generációja számára fizetni érte.

Valljuk, hogy az erdészet nem egyszerű kenyérkereső foglalkozás, hanem mindig a természethez és a jövőhöz eltéphetetlen szálakkal kötődő hivatás, sőt elhivatottság is, mégis *veszélyesnek kell minősíteniünk azt az álláspontot, hogy az erdész ma is képes saját érdekei ellen gyakorolni hivatását*, az erdő szakszerű fenntartásán keresztül jól szolgálni a hosszú távú közérdeket. Oly korban élünk ugyanis, amikor a világméretű gazdasági versenyben átmeneti megingás is végzetessé válhat. Érthető hát a rövid távon eredményt követelő magatartás. Oly korban élünk, amikor az emberek megízlelték végre a szabad, biztos lét örömét, a magasabb életszínvonal, a civilizáció kényelmét, áldásait, és érthető módon ragaszkodnak hozzá. És oly korban élünk, amikor fel kell ismernünk, hogy a fejlődés a tudati szférában lassúbb mint az egyéb területeken. Ennek megfelelően a közösségi célok felé mindinkább csak a közvetlen egyéni érdekekkel párhuzamosan vezet az út. Az erdészet dolgozóitól és vezetőitől sem lehet elvárni, hogy teljesítsék hivatásukat, ha esetenként akkor büntetik, ha jól, és akkor jutalmazták, ha rosszul dolgoznak.

Ugyanakkor oly társadalomban élünk, amely minden nehézség ellenére sem mondhat le a jövő szebbé, gazdagabbá formálásáról. Annyi sok bekövetkezett, aggasztó ökológiai katasztrófa és még nagyobbakkal fenyegető veszélyek láttán, ma már nemcsak mi erdészek valljuk, hogy fiaink jövője nem lesz szép és gazdag egészséges, természetes környezetet és sok jó nyersanyagot és energiát kínáló erdők nélkül. Ezeket a tényezőket nem lehet figyelmen kívül hagyni a közgazdasági környezet formálása során.

A fatermesztést terelő, szabályozó rendszerünk nemzetközi összehasonlításban is jónak mondható. Nem kis szerepe volt a már említett eredményekben és a közgazdasági szemlélet kialakításában. Mégis egyre gyakrabban vetődik fel — egyelőre csak kérdés formájában —, hogy *lehet-e továbbra is garantálni a szakszerű erdőművelést a makacsul továbblépő bázisszemléleten alapuló, éves nyereségérdekeltségű vállalati rendszer keretei között?* Gyökeres fordulatra e téren hamarosan aligha kerülhet sor, de néhány változtatást, finomítást nem halogathatunk sokáig.

— Mindenekelőtt *folyamatosan karban kell tartani az egységárakat*, hogy ha már abszolút értelemben a legkisebb, legalább relatíve *ne maradjon el az erdőművelés nyeresége az üzemágak között.*

— Megfontolandó — ha más módszer nem vezet eredményre — a *belső nyereségárányok drasztikus átcsoportosítása is.* Van példa rá a világgazdaságban, hogy az alapanyagtermelő nem a morzsáit kapja az általa megtermelt nyersanyag feldolgozásból származó nyereségnek.

— Az egységes szabályozórendszer hozzáigazítása a nagyon is különböző természeti viszonyokhoz kívánatosnak tűnik ugyan, de a korábbi próbálkozások bizonyítják, hogy nem lehet olyan szabályozót alkotni, amely minden esetben, mindenkit jó irányba ösztönöz, és minden visszaélést, rossz irányba ható tevékenységet kizár. Éppen ezért, *szükség van az élőfakészlettel való gazdálkodás szigorúbb ellenőrzésére.* Olyan negatív ösztönzőkre is szükség van, hogy a büntetés mindig nagyobb legyen, mint az élőfakészlet rovására kapzsiságból, rövidlátásból vagy akár kényszerűségből elkövetett vétséggel elérhető haszon. És még szigorúbb, ha a vétséget az erdő kezelője követi el. Olyan szigorú, hogy legyen kellő fedezet arra, hogy a felügyelő találjon idegen kivitelezőt, ha a felújítás a gazdálkodó tehetetlensége, vagy hanyagsága miatt maradt el. Természetesen

az ilyen módszer hatékonyabb felügyeleti munkát kíván; kevesebb papírt és nem a gazdálkodás módját, hanem az eredményét a valóságban értékelő több terepi munkát.

- Az erdőművelési költségek nagyobb mértékű csökkentését is csak egy ilyen, lényeges kérdésekben nagyobb hatáskörrel rendelkező felügyelettel érhetnénk el. Közismert, hogy Európában — és talán az egész világon — a legdrágább erdősítő ország vagyunk. A magas önköltség egyik oka, hogy sok olyan munkát végzünk, amely utólag eredménytelennek, fölöslegesnek bizonyul. Egy-egy vadjárta, gazdaságosan nem kerithető terület évekig tartó erdősítgetése; előírásra hivatkozva, vagy pusztán ízlés alapján kierőszakolt fafajcserék; elavult vagy egyéb ok miatt aránytalanul sok energiát lekötő részterületek belterjes gondozása még mindig gyakori jelenség. Pedig nem okos ember módjára — a maximális hozamra törekedve — oly sokat botlottunk már ebbe a kőbe, hogy a legtöbbször előre látható az „eredmény”: a nagy költséggel létrehozott erdő olyan rossz, vagy rosszabb, mint amit a természet nélkülünk produkált volna.

Attól tartunk, szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy jelenleg — főleg hegy- és dombvidéken — nincs erőnk minden területen a termőhely potenciális termőképességét teljesen kihasználó erdősítés végrehajtására. És jobb, ha ezt a — korábbi igényekhez képest remélhetőleg átmeneti — visszalépést tudatosan, tervszerűen, szabályozottan tesszük meg. Természetesen nem a gazdálkodó kényelmét és hasznát, hanem a Népgazdaság érdekeit keresve. Erre a közgazdasági szemlélettel jobban felvértezett üzemtervező és felügyelő lehetne a garancia.

- A gazdasági eredmény fokozásának van egy másik módja is. Az erdő ugyanis sok egyéb, gyakran hangoztatott funkciója mellett egyben a társadalom mindenkori össznépi takaréka is. Ebben a „bankban” halmozódott fel elődeinktől kapott örökségünk, és saját korábbi szorgos munkánk eredményéből derűsebb napjainkban félrerakott forintjaink. Ehhez a tőkéhez joggal hozzányúlhat a társadalom elemi katasztrófák, háború vagy egyéb súlyos megrázkódtatások idején. Ennek is itt lenne az ideje? Egy-egy jelenségből úgy tűnik, igen. Csakhogy erre a kérdésre kizárólag az állam adhat választ, és semmi esetre sem a megújulásra, nagyobb erőfeszítésre képtelen rövidlátó, helyi szemlélet, és még kevésbé a legkönynyebb megoldást kereső vállalati, vagy egyéni érdek. Valódi szükség esetén azonban ebből a „bankból” lehet felvenni „rövid lejáratú hitelt” helyi érdekek szolgálatára is. Csak számolni kell azzal, hogy a visszafizetés kényszere kijátszhatatlan. A szigorú végrehajtó itt az érzéketlen matematika. Aki ugyanis az egyik évben az átlagtól értékesebb, nagyobb jövedelmet biztosító erdőket vág, annak a következő évben az elért többleteredmény kétszerese hiányzik majd a mérlegéből, ha ismét az átlagra akar visszatérni. Az effajta „megtérésre” azonban a bázisszemléletű eredménymérés nem igen ad lehetőséget.

A központilag szabályozott „hitelfelvétel” nem rejt ilyen veszélyt magában. Lehet tiszta lelkiismerettel is egy-egy időszakban több és jobb erdőt vágni, ha a közösség érdeke úgy kívánja, csak az így nyert jövedelemnek az újraerdősítéshez szükséges hányadához nem szabad jogot formálni senkinek! Addig ugyanis, míg a levágott erdőt felújítjuk, saját tartalékainkat és jogos jussunkat vesszük birtokba, de gyermekeinket lopjuk meg, ha a felújítást elmulasztjuk. Erre pedig ép erkölcsi érzékű ember még veszély helyzetben sem lehet képes.

- A felügyelő hatóságok kifejlesztésétől lényeges változást, jelentős segítséget vár az erdőművelés. Reméljük, csak az útkeresés átmeneti velejárója az az adminisztrációs teher, ami az *összehangolatlanság* miatt a gazdálkodóra nehezedik.
- Az erdőművelés presztizsének emelkedéséhez vezető legrövidebb utak egyike a *vállalatvezetők érdekeltségi rendszerének ilyen irányú módosítása* lehet.

„Még egy fontos kérdéstről kell megemlékezni, és ez a vadászat kérdése.” Ez a mondat 44 évvel ezelőtt hangzott el, ezen a helyen, az OEE akkor Esztergomban tartott évi közgyűlésén, *Biró Zoltán* jelentésében. Nincs új a nap alatt. Elnézést kérve az egy-két anakronizmusért, folytatom az idézet ma is időszerű részleteit. „Napról napra többször merül fel a vád, hogy a magyar erdőgazdálkodási kar ellensége a vadászatnak. Méltóztatnék megengedni, hogy *ezt a vádat a magyar erdőmérnöki kar nevében erről a helyről a leghatározottabban visszautasítsam.*

Bár erdő nagyvad nélkül volt, van és lesz, mégis mi anélkül kihaltak, élettelennek tartjuk az erdőt, mert a vadat szeretjük. Meggyőződésünk az, hogy a *világhíres magyar nagyvadállomány fennmaradásának elengedhetetlen előfeltétele a magyar erdő fennmaradása.* Márpedig ott, ahol a nagyvadat annyira túltényésztik, hogy minden 10—20 kat. hold erdőre 1—1 szarvas jut, ott az erdő fenntartása válik lehetetlenné. *Nemcsak a magyar erdőnek, de magának a vadászatnak is ellensége az, aki az ilyen mértékű túlszaporodást lehetővé teszi, vagy támogatja.*

Jó nagyvadállomány csak jó erdőben tenyészhet, és pedig csak akkor, ha táplálékának túlnyomó részét az erdőben — annak számbavehető károsítása nélkül — megtalálja. Csak ebben az esetben lesznek elkerülhetők a ma már korteseszközül felhasznált vadkárok is. Kétségtelen, hogy a helyes arányt csak az tudja megállapítani, aki mindkét gazdasági ághoz ért. Azt készséggel elismerjük, hogy a vadászatot megfelelő gyakorlat és önképzés útján megtanulhatja minden intelligens ember, akinek a természetrajzi alapismeretei megvannak. *Az erdőgazdaság irányítására törvényben előírt szakismeret azonban nem lehet így megszerezni. Kétségtelen ezért, hogy az erdei vadászat ügyeinek intézését az erdőgazdaság intézésétől elválasztani nem lehet.* A két ágazat ősidők óta testvér, és pedig jó testvér volt, csak mesterségesen szították fel közöttük az ellentéteket. *Az egyedüli helyes megoldás, amit az összes fejlettebb államokban követnek az, ha az erdei vadászat intézését az erdőgazdasági ügyek intézésével kapcsolják össze!* Nem a vadászat gyakorlását, de az erdei vadászat intézését követeljük a magunk részére, mert enélkül nemcsak a magyar erdő van veszélyben, de a világszerte híres magyar nagyvadállomány is!”

Eddig az idézet. Mindez akkor hangzott el,

- amikor a magyar erdőkre nem nehezedett úgy a társadalom sokrétű igénye mint ma,
- amikor a szarvas éves terítéke — a vadsűrűség egyik legbiztosabb mutatója — nem érte el a mainak egyharmadát, és
- amikor nem sok remény lehetett arra, hogy az uralkodó osztály valamit is lead a vadászat révén is gyakorolt évezredes előjogaiból.

Akkor maga a történelem teremtett rendet. A fölös vadállományt a háborúhozta zűrzavar és fehérjeinség csapolta le. A rendezés útjában álló társadalmi korlátokat pedig a népi hatalom rombolta szét. Ennek is köszönhetjük a 20—40 éves korosztályokba tartozó szép állományainkat, erdeink számot-

tevő minőségi és mennyiségi gyarapodását, termelhető fatömegünk megkét-szereződését, és az erdőművelés egyéb világraszóló sikereit. A vadállomány túlszaporodása, az erdővel és a vaddal szemben támasztott igények változása, az erdő és vadgazdálkodás jogi és gazdasági kapcsolatának rendezetlensége újra termelte a problémákat. A megoldás kulcsa és felelőssége ma a közösség szolgálatára hivatott politikusaink, valamint a vadászok és erdészek kezében van. Az elmúlt évtized nem sok sikert hozó próbálkozásai kétségtelessé tették, hogy nem elég már — a jelenlegi formák között — a kölcsönös jószándék, és a helyi tüneti kezelés. Az alapokig kell leásni, ha valóban megoldást keresünk:

- Világosan és egyértelműen el kell különíteni a vadgazdálkodás és a vadászat fogalmát. Az előbbit minden tekintetben alá kell rendelni a közösség érdekeinek és a gazdálkodás mindenütt érvényes törvényeinek.
- Minden szinten és területen meg kell teremteni az erdő és nagyvadgazdálkodás szervezeti egységét.
- Az elsődlegesen a fatermesztést szolgáló erdőkben a vadászati lehetőségek megteremtésének összes költségét növekvő mértékben a vadászatra jogosultnak és a vadászat bevételeiből származó eredményt élvező szervezeteknek kell megfizetni. Úgy, ahogy azt a mai helyzetben egyedül lehetséges gazdaságpolitikánknak megfelelően, és az állam teherbíróképességének arányában minden más területen tenni kell. Ott is ahol kisebb teherbíróképességű, szélesebb társadalmi rétegek elemibb szükségleteiről van szó. **Az indokolt mértékű állami hozzájárulás legyen nyílt, és ne az egyéb területen gazdálkodó kárvallott egyének és csoportok rejtett terhe.**

A szaporító-anyagtermelés kérdése is több éve az erdőművelők érdeklődésének a középpontjában áll. A felkavart hullámokat még az sem tudta megtörni, hogy ebben az évben bőven van csemete, gyakorlatilag minden igény kielégíthető. A bajok forrását magunkban kell keresnünk. Akkor amikor a hagyományos módszerek felett eljárt az idő, a korszerűsítés helyett csaknem csődöt jelentettünk. A hiányt és a nyomában járó zűrzavart élelmes ügyeskedők használták ki. Nem az általuk bezsebelt, tisztességtelen, sokszor a munkával nem arányos, vagy éppen munka nélkül szerzett jövedelmet sajnáljuk, hanem azt, hogy kellemetlen csorba esett szakmánk presztizsén, és elbizonytalanodtunk e fontos, alapvető üzemág egyébként is aggasztóan lassú műszaki fejlesztésében. Nem az államerdészeti monopóliumot akarjuk, nem is a magánkezdeményezésben rejlő erőt, a „háztájiban” elfekvő termelőkapacitás kihasználását fékezzük, de azt **nem szabad elfelejtenünk, hogy az ország fafajpolitikája mindig a csemetekertben dől el, és azt sem, hogy a mindenkori fafajpolitika kialakítása csak az állam kötelessége és joga lehet.** A fafajpolitikát természetesen a fajta és változat mélységében értjük, hiszen kutatóink szorgos munkája eredményeként egyre több nemesített szaporítóanyaggal rendelkezünk. Vétek és szégyen lenne, ha a jövőben is előfordulhatna, hogy nemesített magból nevelt, kiváló minőségű csemetét kell megsemmisíteni állami csemetekertben ott, ahol sokkal drágábban vásárolt, gyengébb csemetét vásárolnak állami forrásból megvalósuló erdősítéshez. A rend helyreállítása érdekében e téren sok mindent kell tenni:

- Kiskapumentes jogi szabályozással, szigorú szankciókkal *teljes állami ellenőrzés alá kell vonni a termelést és forgalmazást.*
- Állami irányítással és segítséggel *meg kell gyorsítani a nemesítési eredmények bevezetését, és a nagyüzemi csemetetermelés műszaki fejlesztését.*
- Időszerűnek tűnik egy olyan megoldás kidolgozása is, melyben — néhány

fejlett ország példája nyomán — az állam a telepítéshez adott hitel egy hányadát, az általa megtermeltetett és ellenőrzött csemete formájában természetben adná.

Szűkebb térségben vetődött fel, de nem kis jelentőségű a hullámtéri erdő-sítésnek problémája, hiszen messze a leggazdagabb termőhelyeinkről, és a több vonatkozásban is fontos nyárfa természetéről van szó. Az utóbbi évek „folyamszabályozása” óta szeszélyesebb és kiszámíthatatlanabb a lefolyás, mint bármikor. **A váratlan, gyakori elöntések olykor lehetetlenné teszik a munkát, máskor elpusztítják az eredményét. Kell-e, érdemes-e még ilyen költséggel és kockázattal is gazdálkodni, és ha igen, miért az erdészetnek kell a több-letköltséget viselni?**

Sok szó esett mindenütt az erdőművelésben foglalkoztatottak szociális helyzetéről, anyagi, erkölcsi megbecsüléséről, és közérzetéről is. Az első jelzések válasza nélkül maradtak. A továbbiak sokszor — főleg azok részéről, akik előidézői voltak a torzulásoknak — sírányozásnak, hangulatkeltésnek minősültek. Szerencsére főhatóságunk és egyesületünk vezetősége kezdettől fogva tiszteletreméltó felelősséggel igyekezett fékezni az aránytalanságok elmélyülését, és az orvoslás eltökélt szándékával, őszintén feltárni a helyzetet. A krízisen már túl vagyunk, de a visszaesés elleni tablettaaként mégis hasznos lehet néhány véleményt idézni a szociálpolitikai bizottságunk most is alapos felméréséből:

„Az erdőművelésben dolgozó erdészek elvben egyenlő jogokat élveznek a fahasználatos kollégáikkal, de a gyakorlatban alacsonyabb besorolásba kerülnek, melyek fő oka a termelési értéket néző nyereségcentrikus vállalati politika.”

„Az évtizedek óta meglevő problémát csak ott tudják megoldani, ahol a vezetés belátta a művelés fontosságát. A gazdasági szabályozók nem a művelésnek kedveznek.” — Az új egységár ellenére is a művelés hátul kullog a vállalat bevételeit gyarapító ágazatok között. A jövőt néző, a jövőért érző vezető pedig kevés van és ha akad is, hamarosan kénytelen a jelent nézni, mert attól függ a vállalata és saját boldogulása is.

„Ha az új egységárakkal a központi vezetés lépett, akkor most a vállalati vezetőkön a sor, hogy a művelésnek megadják a rangját.”

„Feltétlenül növelni kell az erdőművelési ágazatban dolgozók központi létszámát, mert a jelen állapotban több időt foglal el a regisztrálás, és igen kevés idő jut a fejlesztő munkára.”

„A műszaki vezető esetében bizonyos konfliktus mélyül el a munkaerőellátottság mennyiségi és minőségi romlása és a megoldandó feladatok szakmai igényességének fokozódása között, és ennek következtében közérzetük tendenciája romló.”

„Az elöregedést okozza az is, hogy a fiatal női munkaerőket nem vonzza a naptól cserzett bőr és a cserjéktől szerzett karcolások, viszont csábítják a jobb szociális körülmények, divatosabb megjelenési lehetőség. Kérdéses, hogy milyen szintű bérezéssel fordíthatnánk a helyzeten.”

„Súlyos a „tudathatás” az erdőművelés és a vadászat között, mivel az erdőművelési ágazat szinte kiszolgáltatottja lett a vadászatnak.”

„A mostoha munkakörülményeket, a nehéz fizikai munkát figyelembe véve bérezésük irreálisan alacsony. Ennek egyik oka az elavult — de még érvényben levő — család nélkül már-már használhatatlan normák, a másik pedig, hogy az erdőművelést a bérszínvonal helyrebillentéséhez ellensúlynak használják.”

„A többi dolgozóhoz — értsd fahasználat — viszonyítva a szociális juttatások terén is hátrányos helyzetben vannak. Ők kapják a legrégebb, legkevesbé komfortos melegedő bódékat, ha egyáltalán jut mindenhová. Ők kérekpároznak, ha kevés a személyszállító-jármű. Ők ebédelnek táskából, ha mindenhová nem jut meleg ebéd, hogy csak néhányat említsek, ami hirtelen szembe jutott. Az elmondottak egyenes következménye, hogy az erdőművelésben dolgozók között fiataalt csak elvétve és akkor is véletlenül láthat az ember.”

„Javaslat: Kinyitni a szemeket, hogy ne csak nézzenek, hanem lássanak, és ne csak az orrukig, hanem egy kicsit távolabbra is.”

„Vissza kell adni az erdőművelők önbizalmát. Érezzék azt, hogy munkájuk ér annyit, mint bármely más területen dolgozóké.”

Az eddigiekben elsősorban a közös gondokat idéztük, és azokat a teendőket hangsúlyoztuk, amelyek másokra, vagy másokra is tartoznak, nemcsak az erdőművelőkre. Természetesen a már említett számos fórumon nemcsak ezek a kérdések szerepeltek. Sokkal több szó esett a fatermesztési tevékenység belső forrásból fakadó hibáiról, gyengeségeiről — valamint a saját erőből eltávolítható akadályokról, és azok eltávolításának módjáról, de úgy véljük, azokkal nem itt, és nem szavakkal kell az erdőművelőknek foglalkozni. Az erdőművelés a következő években is kiemelt feladata marad egyesületünknek. A munka nehezebb része: a feladatok végrehajtása, a célratörőbb, konkrét hétköznapi tettek sora áll előttünk. Bizunk benne, hogy egyesületünk minden tagja olyan odaadással folytatja a munkát, ahogyan ebben az évben tette és reméljük, hogy a felsorolt akadályok előtt már nem kell majd lépten-nyomon megtorpannunk.

Dr. Bondor Antal: Válasz

Megtisztelő kötelességemnek teszek eleget, amikor az Erdészeti és Faipari Hivatal vezetősége és a magam nevében megköszönöm az Országos Erdészeti Egyesület vezetésének, tagságának, és különösen az erdőművelési szakosztály tagjainak azt a két éven át folytatott fáradtságos és felelősségteljes munkát, amelynek keretében — mindvégig jobbitó szándékkal — csokorba kötötték az erdőművelés ma kétségkívül meglévő gondjait. Ezzel jelentős segítséget nyújtottak mind az ágazati irányítás, mind a vállalatvezetés munkájának javításához, de értékes útmutatással szolgáltak társadalmi és állami szerveink felé is, az erdőművelésben dolgozók szociális munkakörülményei javításának szükségességét illetően.

Ezeket — a bevezető előadásban és a hozzászólásokban tárgyalt problémákat — az átalakuló társadalmi-gazdasági szerkezetünk, és a világban fennálló gazdasági nehézségek (energia, nyersanyaghiány stb.) hozták felszínre, ami azt is jelenti, hogy a jelentkező feszültségeket csak a meglévő korlátozó feltételek között lehet és kell feloldani.

Ezért nem jöhetnek számításba az olyan javaslatok, amelyek pl. — a volt Országos Erdészeti Főigazgatósághoz hasonló — erős központi szervezet kiépítését szorgalmazzák. Az adott gazdasági helyzetben egyrészt a minisztériumi létszámok csökkentése, másrészt a vállalati önállóság növelése a cél. Annál is inkább, mert a volt Országos Erdészeti Főigazgatóság sokak által hiányolt erdőművelést ellenőrző munkáját (gyerítésjelölés, nevelővágások szakszerű végrehajtása, fafaj-megválasztás, erdősítések kivitelezése, átvétele stb.) teljes egészében átvette az erdőfelügyeleti hálózat.

Nem kívánom most a magyar erdőművelés 30 évének eredményeit felvázolni. Szó esett erről a múltévi pódiumvitán, és nagyon sok rendezvényen. De szükségesnek tartom megemlíteni azokat a munkákat, amelyeket az utóbbi két évben — jórészt a problémafeltárásból következően — megkezdtünk és folytatunk.

Az ország erdőállományai genetikai potenciáljának növelésére ebben az évben befejeztük a tölgy magtermelő állományok nemzetközi szabványoknak megfelelő kataszterezését. Ezzel lehetővé válik 1983-ban az OECD-be való belépésünk, a nem rubel elszámolású magexportunk növelése, és a magtermések időszakosságát csökkentő költséges beavatkozások koncentrált végrehajtása. 1983-ban a bükkállományok kataszterezését végezzük.

A nehéz gazdasági helyzet ellenére az utóbbi két évben is jelentős mértékben támogattuk szaporítóanyag-termelési bázisaink kialakítását. (Bajcsa, Bejegyertyános, Bóly, Derecske, Kál, hogy csak a legismertebbeket és az abc sorrendjében említsem) ma megfelelnek a világszínvonalnak. A vitában sokszor elhangzott a magánosok csemetetermelése. Úgy vélem, hogy a magánosok csemetetermelése — meglevő és visszaszorítandó vadhajjtásai ellenére — egyrészt felrázta és felborzolta a szakmai önértetet, másrészt hozzájárult, hogy az elmúlt „hét szűk esztendő” után (amikor minden évben csemetehiánnyal kellett küzdeni, és nemcsak tölgyből és bükkből!), most két éve már a bőség zavara okoz gondokat. Az természetes, hogy az ellenőrzött, fajtatiszta, nemesített anyagot nem lehet és nem szabad a kevésbé ellenőrizhető szerződéses vonalnak kiadni.

Az Erdőrendezési Szolgálat jelentős erőfeszítéseket tesz a termőhelyfeltárás mennyiségi és minőségi igényeinek a kielégítésére. A vállalatok és egyes üzemtervi irodák laboratóriumainak a megszüntetése, illetve koncentrációja gazdasági szükségszerűség volt.

A költséges beruházás, műszerpark és személyi állomány megfelelő kapacitás-kitöltést feltételez.

Foglalkozunk az erdősítési egységárak rendezésével. Elsősorban a tölgy és bükk erdősítések egységárával kívánjuk a végrehajjtókat a természetes felújítások kiszélesítése felé terelni. Tudomásul kell venni, hogy a domb-, és hegyvidéki erdősítések géprendszere világviszonylatban is gyermekcipőben jár. Nincs átvehető és megvásárolható megoldás. Ezért a hegyvidéki erdősítés gépeinek hiábavaló sürgetése helyett olyan fakitermelési technológiát, és kíméletes közelítési technikát kell alkalmazni, amely lehetővé teszi a természetes újulat minél nagyobb számú megmaradását.

A kitermelhető fatömeg vitájával kapcsolatban az Erdészeti Tudományos Intézet, és az Erdőrendezési Szolgálat együttműködésében részletes számítások folynak a vágásérettségi körök rendezésére. Tervezzük a jó termőhelyen álló tölgyesek és bükkösök vágásérettségi korának felemelését, ugyanakkor a sarjerdők, gyorsannövő fafajok stb. vágásérettségi korának esetenkénti csökkentését.

Összefoglalva: Még egyszer megköszönöm az erdőművelési szakosztály odaadó, az ügyért rendkívüli felelősséget érző munkáját. Úgy vélem, hogy a bevezető előadásban feltárt problémákat minden szinten a következő hónapokban elemezni szükséges. Ezek egy része az ágazati irányításra, más része a vállalatvezetésre tartozik. De meg kell mondani, hogy nagyon sok tartozik az erdőművelethez igazodó reális és racionális szakmai rendszabályokat kell kialakítani. Ahogy *Varga Béla* előadásában hallottuk: „nagyon drágán erdősítünk”. És ez nem tartható! Még ma is sok, felesleges műveletet végzünk megszokásból, konzervatizmusból, vagy követelünk meg gazdasági megfontolások nélkül. Ez utóbbi kérdésben jelentős és közös szemléletformálás szükséges erdőművelők és erdőfelügyelők között.

Hiszem, hogy az a névjegy, amit a magyar erdőművelők az elmúlt 30 esztendőben a társadalom, a népgazdaság asztalára tettek, megfelelő biztosítékot jelent — az erők összefogásával, minden érdekelt együttműködésével — az eredmények további növelésére.

A „savas csapadék” kérdését boncolgatta a svéd kormány meghívására 1982. júniusának végén Stockholmban 21 ország 90 szakértője. Az e téren szerzett tapasztalatok egybegyűjtése volt a cél és megfelelő javaslatok kialakítása az összefüggő követő miniszteri szintű nemzetközi konferenciának nemzetközi politikai intézkedések végett.

Elsőnek is tisztázták a „savas csapadék” fogalmát. A káros kéndioxid és nitrogénoxidok mind száraz, mind nedves úton károsítanak. Szárazon a lombzat és faesten abszorbeálva, majd a csapadék által onnan lemosva savanyítják a talajt. De a lombzat által asszimilált elemek is a földbe jutnak a lombhullással. A levegő víztartalmában oldott gázok okozzák a tulajdonképpeni „savas esőt”. A száraz és nedves behatás együttesen adja a „savas csapadék”-ot. Szabatos meghatározást az „immissziós hatás” adna. A nagyközönség szóhasználatában a „savas eső” honosodott meg és fedi az egész fogalmat.

Az immisziós kár Közép-Európa és Észak-Amerika problémája a magasfokú iparosodottság folytán, de Japáné alig, mert ott következetesen megoldják a füstgázok megtisztítását. Nagymértékben veszélyeztetettek a túlelvélű fafajok, a lombosak alig. Súlyos károk lépnek fel a két német államban, Csehszlovákiában, Lengyelországban, Ausztriában és Jugoszlávia északi részén, Szlovéniában. A kárral érintett erdőterület nagyságok a legújabb közlések szerint (az előbbi sorrendben): 473, 300, 379, 120 és 15 ezer hektár. A károsodás folyamata összetett és bonyolult.

Északon — Skandináviában és Kanadában — az erők kevésbé, de a vizek károsodnak. A tavak növény- és állatvilága ijesztő mértékben pusztul. Dél-Norvégia 5000 megvizsgált tavából 1750-ben teljesen kipusztult a halállomány, további 900 vize is erősen fertőzött. Dél- és Közép-Svédországban 2500 tó halállománya pusztul. Kelet-Kanada számos folyójában csökken a lazac előfordulása.

A szakértői összefüggő követő miniszteri megbeszélés a feltárt súlyos helyzet ismeretében sem tudott megegyezni konkrét intézkedések megtételében. Így csak az a remény, hogy az Európai Gazdasági Közösség (ECE) által 1979-ben létrehozott konvenciót mielőbb minél több állam ratifikálja. A konvenció meglehetősen rugalmas ajánlást tesz, a levegőszennyezést „amennyire csak lehet” határok közé kívánja szorítani. Így az erők és vizek élővilágának további pusztulásával kell számoljunk.

(Der Forst u. Holzwirt 1982. 16. Ref.: Jérôme R.)

A 2000. KM FELTÁRÓÚT ÁTADÁSA BAKONYOSZLOPON

BOGÁR ISTVÁN

Az OEE erdőfeltárási szakosztály az elmúlt 35 év erdőfeltárási tevékenységéről és a 25 éves erdőgazdasági házilagos útépitési kivitelezésről megemlékezve a 2000. km szilárd burkolatú feltáróút ünnepélyes átadását kezdeményezte, és rendezte meg 1981. október 20-án Bakonyoszlopon, a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság területén. Ebből az alkalomból néhány olyan kiemelkedő fontosságú eseményre kell visszaemlékezni, amelyek meghatározó szerepet töltek be az elmúlt időszak munkájában.

A nagy területen folyó erdőgazdálkodás mindig jelentős szállítási feladat végrehajtásával kapcsolatos. Fontosságát az mutatja, hogy a múltban a faki-termelési költségeknek mintegy 50%-át a faanyagmozgatás képviselte. Az 1947. évig az erdészeti anyagmozgatás korszerű megoldását az erdei vasúthálózat jelentette.

A második világháborút követő technikai forradalom, a tehergépkocsi-szállítások előtérbe kerülése, mint az egész világon, az erdészeti anyagmozgatásban is döntő változást sürgetett. Az erdőfeltárási korszerű módjaként hazai ter- és faállomány viszonyaink között a megfelelő sűrűségű — jelenlegi műszaki és gazdálkodási ismereteink alapján 15—25 fm/ha — úthálózat kiépítésének szükségessége lépett előtérbe. A felszabadulás után az első szilárdburkolatú makadámutat az 1947. évben a Nyugat-Bükkben építették 3,0 km hosszban a Bán-völgy feltáráshoz. Kivitelezője *Jáhn Rezső* volt.

A helyzetet felismerve a Magyar Állami Erdők Üzemi Központja 1949-ben négy útépitő kirendeltséget hozott létre, és vissza nem térítendő, célcsoportos népgazdasági tervhiteleből megindult az erdőterületek mai értelemben vett, korszerű feltárása. Az útépitések műszaki kiviteli terveit az Erdőközpont tervezési osztálya, majd az Állami Erdőrendezési Intézet útépitési csoportja készítette az első időkben. 1952 elején önálló Erdőgazdasági Építőipari Vállalat alakult és ennek építészeti és építészeti feladatait vállalta az ország területén az erdészeti burkolt utak kivitelezésével. 1953. január 1.-ével a tervezést központilag az Erdőgazdasági Tervező Iroda vette át.

Az 1954. évben az erdőgazdálkodás fejlesztéséről szóló 1040/1954 (V. 27.) MT számú határozatban nagy jelentőségű volt, hogy „a korszerű erdőgazdálkodás feltételeinek megteremtése érdekében első helyen az erdőterületek utakkal történő megközelíthetőségét kell biztosítani”. A határozat elsősorban a túltartott és 15 éven belül vágásérett állományok időbeni feltárást írt elő. Ezen felül az erdészeti ágazat fontos feladatává tette a tehergépkocsival meg nem közelíthető erdőterületek átfogó feltárási megtervezését is. A határozat végrehajtásaként készültek az 1956. évtől az ún. „Erdőfeltárási alapterv”-ek, amelyek nemcsak hazai műszaki fejlesztésünket tették tervszerűen megalapozottá, hanem *Cornides György* előadásaival és közleményeivel nemzetközi érdeklődést és elismerést is kiváltottak.

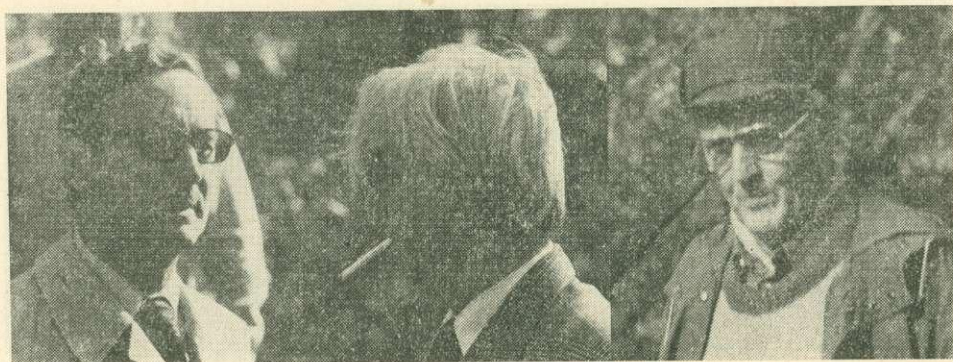
Fejek az erdőfeltárási szakosztályból: Bogár István, Zágoni István, Ernyei László

Az erdőfeltárási műszaki fejlesztésünk alapjává vált. Az 1955. év végével megszűntek a tárca építőipari vállalatai, és az erdészeti utak kivitelezését megyei építőipari vállalatok vették át. Ezek csakhamar igazolták a korábbi felismerést, hogy az idegen kivitelezés nem képes káros hatások nélkül megoldani az erdészeti utak építését. Így az állami erdőgazdaságok már 1957-től fokozatosan saját kezelésbe vették úthálózatuk további kiépítését. 1960-ban már valamennyi burkolt út saját kivitelezésben készült. Az évről évre bővülő feltárási úthálózat fokozatosan tette könnyebbé, sok esetben végrehajthatóvá a korszerű erdőgazdálkodási tevékenységet, az erdők többcélú hasznosítását. Ebből a munkából valamennyi hegy- és dombvidéki erdőgazdaság kivette részét. Az eredményekről a MÉM Erdőrendezési Szolgálat az 1982. január 1.-i állapotnak megfelelően felmérést készített. Erről az 1. táblázat nyújt részletes tájékoztatást. A táblázat a felszabadulás előtt épített 204 km úthosszat is

1. táblázat

Országos összesítő az I.—II. osztályú erdészeti szilárd burkolatú utak hosszadatairól

Erdőgazdaság	Útosztály		Összes km	Összesből stabilizált %	
	I.	II.			
Mecseki EFAG	—	120,8	120,8	18,9	16
Somogyi EFAG	—	157,1	157,1	38,9	25
Zalai EFAG	1,3	96,9	98,2	51,5	52
Balatonfelvidéki EFAG	0,9	223,0	223,9	5,6	2
Kisalföldi EFAG	5,7	119,2	124,9	105,4	84
Vértesi EFAG	28,8	115,8	144,6	22,0	15
Ipolyvidéki EFAG	24,3	77,1	101,4	—	—
Mátrai EFAG	—	229,2	229,2	14,8	6
Borsodi EFAG	—	234,8	234,8	35,0	15
Felsőtisza EFAG	14,1	5,3	19,4	—	—
Pilisi Áll. Parkerdőgazdaság	27,5	60,5	88,0	—	—
Tanulmányi Áll. Erdőgazdaság	0,9	58,1	59,0	24,9	42
NYUFAK, Szombathely	—	144,2	144,2	81,7	57
Budavidéki EVAG	1,2	33,5	34,7	—	—
Mezőföldi EVAG	—	37,9	37,9	—	—
Gyulaji EVAG	—	32,9	32,9	2,3	7
Gemenci EVAG	—	4,4	4,4	—	—
MN Erdőgazd. Budapest	2,3	36,7	39,0	—	—
MN Erdőgazd. Veszprém	1,6	98,8	100,4	—	—
Összesen:	108,6	1886,2	1994,8	401,0	20

Boncz Tibor, Horváth Sándor, dr. Pankotai Gábor

tartalmazza, ezt időközben átépítették és korszerűsítették. Az erdőgazdaságok az új úthosszakon kívül állandóan javították meglévő feltáró úthálózatuk pályaszerkezetének teherbíró képességét és minőségét.

Az erdőgazdaságok útépitői nem zárkóztak el a nagyobb kivitelezői feyelmet és több munkaráfordítást igénylő új építési módszerek alkalmazása elől, ha azt a gazdaságosság szükségessé tette. Így az első *cement- és bitumenstabilizációt* a volt Délzalai Állami Erdőgazdaságnál (Nagykanizsa) 1959—1960. években Vétyemben, a Háromszenteki úton, az első *mészstabilizációt* a volt Középsomogyi Erdőgazdaságnál (Kaposvár) 1960—1961. években a Kéri úton alkalmazták. *Kohósalak felhasználására* első ízben a somogyi, zselicségi talajon került sor, majd a *mechanikai stabilizációt* is mind nagyobb mértékben alkalmazták ott, ahol a klasszikus útépitő kő- és kavicsanyag nem állt rendelkezésre. Érdekességként megemlíthető az osztrák *TS—400 műanyagszőnyeg* kedvező eredményű kísérleti alkalmazása is a Hanságban. Ez utóbbit az 1973. évben a Kisalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság építette az ERFATERV közreműködésével.

A gépkocsiforgalom szívó hatásának megakadályozására és a karbantartási költségek csökkentésére az 1960-as évek elején kezdődött meg a *fél és teljes itatás, lezárás bitumennel*, majd az 1970-es években *aszfaltrétegek beépítésére* került sor nemcsak a hagyományos vizes makadampályák korszerűsítésénél és megerősítésénél, de új utak létesítésénél is. Az aszfalt burkolatot elsősorban fenntartási megfontolásokból a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság kezdeményezte. Ma már más erdő- és fafeldolgozó gazdaságok — például Mátra, Mecsek, Balatonfelvidék, Somogy, Vértes — is alkalmazzák a meglévő úthálózat korszerűsítésénél. Az 1970-es évek elején a Somogyi, majd később, az 1970-es évek közepétől a Kisalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság *beton útpályákat* is épített ott, ahol kavics a közelben rendelkezésre állt. A Somogyi és Zalai **Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság** területén kísérleti szakaszokon előregyártott vasbeton-, illetve betonlapokkal készült *szalagutak* is találhatók. Az erdészeti feltáró úthálózat burkolatmegoszlásáról ugyancsak a MÉM Erdőrendezési Szolgálat felmérése alapján összeállított *2. táblázat* ad tájékoztatást az 1982. január 1.-i állapot szerint.

Az elmúlt 35 éves időszakban az erdőgazdálkodás fejlesztése évről évre szükségessé tette az erdőfeltárás fokozását, elsősorban a tehergépkocsival időjárástól függetlenül járható utak létesítésével. Az erdőfeltárás jelenleg is változatlanul a műszaki fejlesztési munkák központi feladata. Ezzel kapcsolatban három fontos kérdést kell kiemelni:

Szilágyi József, Kocsis Ferenc, Jahn Ferenc

- Gazdaságos közlelési távolság biztosítása a speciális erdészeti közlelési gépek, illetve adapterekkel felszerelt mezőgazdasági univerzális traktorok hatótávolságának megfelelően, ennek kihatása a feltárhálózat optimális sűrűségére.
- Erdészeti faanyag szállításokhoz gazdaságosan alkalmazható tehergépkocsi típusok és szerelvények kiválasztása, ennek megfelelően tervezett vonalvezetésű utak és méretezett pályaszerkezetek kivitelezése.
- Erdőfeltárási kivitelezéséhez szükséges építéstechnikai fejlesztés, nagyteljesítményű, korszerű útépitőgépek beszerzése, amelyek a keskeny erdészeti utak építésére, esetenként fenntartására gazdaságosan alkalmasak.

2. táblázat

Országos összesítő az I.—II. osztályú erdészeti szilárd burkolatú utak burkolatmegoszlásáról

Erdőgazdaság	Úthossz összes	Vizes makadám		Itatott makadám	Aszfalt út	Betonút	Egyéb burkolat	Stabilizált út	
		lezárás nélk.	-sal					lezárás nélk.	-sal
km									
Mecseki EFAG	120,8	0,8	9,2	49,7	41,6	0,6	—	17,4	1,5
Somogyi EFAG	157,1	—	29,8	61,2	10,8	16,4	—	—	38,9
Zalai EFAG	98,2	2,3	—	38,5	5,9	—	—	1,9	49,6
B.-felvidéki EFAG	223,9	—	136,8	38,0	43,5	—	—	—	5,6
Kisalföldi EFAG	124,9	—	—	—	—	18,6	0,9	105,4	—
Vértesi EFAG	144,6	20,7	—	50,5	51,4	—	—	16,7	5,3
Ipolyvidéki EFAG	101,4	22,6	—	54,5	24,3	—	—	—	—
Mátrai EFAG	229,2	—	20,7	156,1	37,6	—	—	14,8	—
Borsodi EFAG	234,8	50,4	5,5	135,9	8,0	—	—	35,0	—
Felsőtisza EFAG	19,4	0,8	18,6	—	—	—	—	—	—
Pilisi Áll. Parkerdőg.	88,0	18,4	1,0	—	67,0	—	1,6	—	—
Tanulmányi Áll. Erdőg.	59,0	13,2	—	—	20,9	—	—	24,9	—
NYUFAK, Szombathely	144,2	2,2	1,5	58,8	—	—	—	80,7	1,0
Budavidéki EVAG	34,7	8,2	7,3	14,6	4,6	—	—	—	—
Mezőföldi EVAG	37,9	—	—	37,2	0,7	—	—	—	—
Gyulai EVAG	32,9	—	—	3,8	26,8	—	—	—	2,3
Gemenci EVAG	4,4	—	—	2,2	—	2,2	—	—	—
MN Erdőg. Budapest	39,0	2,7	—	1,6	34,7	—	—	—	—
MN Erdőg. Veszprém	100,4	9,3	54,0	11,7	25,4	—	—	—	—
Összesen	1994,8	151,6	284,4	714,3	403,2	37,8	2,5	296,8	104,2

Haják Gyula, dr. Ecsedy Sándor, Cornides György

A VI. ötéves terv növekvő termelési feladatainak teljesítését az 1985. évben előirányzott 8,4 millió bruttó m³ fakitermelést csak fokozott ütemű műszaki fejlesztéssel lehet végrehajtani. Az erdőgazdálkodásban várható további munkaerőcsökkenés a munkák nagyobb fokú gépesítését és ez a termelési területek jobb megközelítésének lehetővé tételét, azaz az erdőfeltárás meggyorsítását teszik szükségessé.

*

Az OEE erdőfeltárási szakosztálya 1953. évben történt megalakulása óta folyamatosan vesz részt az erdőfeltárás fejlesztésének előmozdításában. Sajátos társadalmi módszereivel a közös szakmai vélemény és álláspont kialakításának tevélegesen részese volt és kíván maradni a jövőben is. Ezért érezte kötelességének, hogy az elmúlt időszak egyik legkiugróbb erdőfeltárási eredményét elérő Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, illetve egyik jogelődje, a volt Magasbakonyi Állami Erdőgazdaság területén, a 2000. km feltáróút átadása alkalmából kibővített szakosztályi ülésre hívja meg a magyar erdőfeltárás 35 éves időszakának irányítóit, tervezőit és kivitelezőit. Az átadás helyének meghatározásával a szakosztály külön elismerését kívánta kifejezni az erdőgazdasági házilagos útépités 25 éves évfordulója alkalmából a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság feltárási szakembereinek és kivitelezőinek, akik a Magasbakony területén 1957-ben nemcsak elsőnek vették át az ÉM Állami Építőipari Vállalattól feltáráshálózatuk kivitelezését, hanem a nullakilométertől elindulva ma már az egyik legjobban feltárt erdőgazdaság dolgozóinak is tekinthetők.

A rendezvényt *dr. Herpay Imre* OEE elnöke nyitotta meg, majd *dr. Királyi Ernő* a MÉM EFH vezetője nagy vonalakban áttekintve a 2000 km erdészeti burkolt úthosszúság elérésének körülményeit, elismeréssel emlékezett meg a megvalósítás munkásairól. Névszerint említette a tervezők közül *dr. Pankotai Gábort, Szlanka Pált, Cornides Györgyöt, Klimó Kálmánt, Solt Hugót, Boncz Tibort, dr. Ecsedy Sándort, Jahn Ferencet, Horváth Sándort, Szilágyi Józsefet, Pallós Jánost és Beély Miklóst*; az erdőfeltárás központi elindítóit közül *dr. Madas Andrást, dr. Sali Emilt és Szabadhegyi Viktort*; központi finanszírozói közül *Halász Aladárt és Mersich Endrét*; központi irányítóit közül *Haják Gyulát és Lenkey Lászlót*. Köszönetet mondott erőfeszítéseikért, fáradozásukért.

Czebei Sándor a Balatonfelvidéki EFAG igazgatója az erdőgazdaság 25 éves házilagos útépitési tevékenységéről tartott előadást. Ezt követően a Sövénykúti és Hajmási II. o. erdészeti út bejárása során a 2000. km úthosszt *dr. Királyi Ernő* adta át az erdészeti forgalomnak.

A rendezvényen több mint 100 szakember és a helyi erdőgazdasági kivitelezők vettek részt, akiknek a fogadó erdőgazdaság „Országos Erdészeti Egyesület — Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, 2000. km feltáróút, 1982” feliratú emléklapok nyújtott át. Másnap, október 21-én a szakosztály a meghívott feltáró szakemberekkel együtt a Magasbakony feltáró úthálózatát járta be autóbusszal. Útközben megtekintették a házilagos erdészeti útépités nulla kilométerének emléktábláját a Bakonybél—Százgerencei feltáróút mentén.

CZEBEI SÁNDOR

534.0.383.1.

A FELTÁRÓÚT ÉPÍTÉS KEZDETE A BALATONFELVIDÉKEN

Az 1945 előtti időszak több évtizedes hagyománya alapján erdei vasutak épültek a Bakony térségében. Ennek volt meg a tradíciója, építési és üzemeltetési gyakorlata. Még az 1950-es évek elején is elvileg elhatározott volt, hogy a Száz-Gerence völgyben erdei vasutat kellett építeni és csatlakoztatni a már meglévő gemenci fővonalhoz, amely Franciavágáson volt a MÁV-hoz bekötve. Ekkor a volt Magasbakonyi Erdőgazdaság vezetősége úgy döntött, hogy a tervezett erdei vasút helyett, erdei feltáró utat épít. Ezt a főhatósága is támogatta, jóváhagyta.

Az útépitésnek sem hagyománya, sem tapasztalata, sem szervezete ekkor nem volt az erdőgazdaságnál, így az első években azt a IV. Állami Építőipari Vállalattal végeztette. Érthető, hogy a viszonylag kisvolumenű és kedvezőtlen körülmények közötti erdei útépités nem volt vonzó a nagy állami építő vállalatnak, szívesen lemondott róla, és azt az erdőgazdaság 1957-ben saját kezelésbe vette. Átvett egy 70 fős kubikos brigádot minden nélkül, két billenős tehergépkocsi képezte az egész gépparkot. A nélkülözhetetlen úthengert bérelni kellett, egyébként szinte minden munkaművelet kézi erővel ment.

Az utak terveit ekkor az ERDŐTERV készítette. A kivitelezésre a Magasbakonyi Erdőgazdaság 1957-ben önálló építésvezetőséget létesített. Jelentős fejlődést jelentett 1960-ban buldózerek munkába állítása és ezzel a földmunkák bizonyos mértékű gépesítése. A következő lépés a tuskórobbantás és bevágási profil bányai robbantásának saját kivitelezésű megszervezése és bevezetése volt. Az építésvezetőség az 1960-as évek elején néhány évre beolvadt az akkor szervezésre kerülő műszaki erdészetekbe, és a magasépítési, valamint a gépjavító-karbantartó tevékenységgel közös szervezetben működött. Az erdőfeltárási igények növekedése néhány év múlva — a fakitermelés növekedésének természetes következményeként — indokoltta tette önállóságának ismételt megteremtését.

Az elmondottakkal párhuzamosan a volt Keszthelyi Erdőgazdaságban is megszervezésre került a műszaki erdészet keretében az útépítő részleg, és ma is e szervezetben dolgozik a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságban. A műszaki fejlődés, a gépesítés a Keszthelyi Erdőgazdaságban is hasonlóképpen ment végbe, mint a magasbakonyiban.

Az erdőfeltárási módját illetően kialakult az az álláspont, hogy utainkat a forgalmi igényekhez igazodó paraméterekkel építsük meg. A műszaki kivitelt illetően helyi anyagból, vizes makadám módszerrel építettük és építjük ma is. A fő feltáró utakat azok teljes beállása után, tehát az építés utáni három-négy évvel — anyagi lehetőségeinktől függően — aszfalt szőnyeggel erősítjük

meg. Az utóbbi években már az első szakaszban is építettünk aszfalt burkolatú utakat, de ez a jövőben sen lesz jellemző. Az aszfalt burkolat, aszfalt szőnyeg terítési munkákat a Közlekedési Építő Vállalat közreműködésével végezzük.

Feltárási útjaink tervezéséhez kezdetben nem rendelkeztünk gyakorlott szakemberekkel. Időközben azonban az alacsonyabbrendű és vágástéri feltárási utak tervezése közben olyan gyakorlatot szereztünk, hogy ma már a terveket kizárólag saját műszaki osztályunk készíti. Ebben a munkában újabban jelentős segítséget nyújtanak a nemrég összeállított és a MÉM, EFH által kiadott „Erdészeti útépítési Irányelvek”.

A 25 évvel ezelőtt megkezdett saját kivitelezéshez néhány tehergépkocsi áll rendelkezésre. A jogelőd erdőgazdaságok és 1970 óta a BEFAG is jelentős erőfeszítéseket tett a szükséges géppark létrehozására. Így ma rendelkezésre áll az a felszerelés, amely az aszfaltkészítés és szőnyegezés kivételével minden feladat elvégzésére alkalmas: a műszaki erdészetnél két dózer, egy-egy gräder, úthenger, MTZ—80 mezőgazdasági traktor tololappal, UN—050-es rakodógép, négy billenőplatós tehergépkocsi három irányítóval és 15 mélyépítő munkással; az építésvezetőségénél négy dózer, két gräder, három rakodógép, nyolc billenőplatós tehergépkocsi, egy-egy úthenger és egy kompresszor, fúróberendezés, kiskotró hat irányítóval és 38 mélyépítő munkással. Ez a szervezet az elmúlt 11 év alatt 110 km új utat, 70 ezer m² térburkolatot épített és 31 km régi feltárási utat korszerűsített. Az erre a célra fordított beruházási összeg meghaladta a 100 MFt-ot. Ezenkívül az erdei utak karbantartására és vágástéri utak építésére évenként fokozatosan növekvő nagyságrendben sok MFt-ot használunk fel: 1980-ban 11,4, 1981-ben 17,5, 1982-ben 10,5 MFt-ot.

A vállalatunk és a jogelőd erdőgazdaságok több mint 25 év alatt összesen 235 km erdei utat épített, ami a 2000 km-nek 11,75%-át képezi. Ezzel a saját útra vetített 0 fm/ha útsűrűségről 3,53 fm/ha feltártságot értünk el. Ha az erdeinket átszelő közutakat is hozzászámítjuk (110 km), akkor a feltártságnak ma eléri az 5,15 fm/ha mutatót. Négy erdészeti és erdőgazdasági útépítési igények teljesen egybeestek az alapterv eredeti megállapításaival és a terv az elmúlt időszakban ennek megfelelően teljesült.

Erdőfeltárási tevékenységünk tervszerűségét jelentősen segítette a központi intézkedésre indult és 1963-ban elkészült erdőfeltárási alapelv. Ma egyértelműen megállapíthatjuk, hogy az alapterv készítésében résztvevők minden részletre kiterjedő, szakszerű munkát végeztek. Ezt bizonyította a 10 év után végzett revízió, amely igazolta, hogy az erdészeti és erdőgazdasági útépítési igények teljesen egybeestek az alapterv eredeti megállapításaival és a terv az elmúlt időszakban ennek megfelelően teljesült.

Vállalatunk az erdőfeltárási munkát kiemelten kívánja kezelni a jövőben is. Az erdőfeltárási alapterv a következő évekre további kb. 300 km erdei feltárási út építését irányozza elő. Ez számunkra a minimális program, amelyet anyagi erőnkhez mérten túl szeretnénk teljesíteni. Tervezzük ezt azért, mert meggyőződésünk, hogy az alapterv által előirányzott 10—12 fm/ha útsűrűség még mindig kevés lesz ahhoz, hogy optimális feltételeket teremtsünk a fejlett technika hatékony kihasználásához, üzemeltetéséhez.

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: Bogár István osztályvezetőh., MÉM EFH, Budapest; Czebei Sándor a Balatonfelvidéki EFAG igazgatója, Keszthely; dr. Királyi Ernő a MÉM EFH vezetője, Budapest; Mayer Adám műszaki vezető, erdővédelmi szaktechnikus a bátszéki erdészeti osztagban; dr. Szász Tibor tud. főosztályvezető, ERTI, Budapest; dr. Szodfrid István tud. főmunkatárs, ERTI, Kecskemét.

A FAKITERMELŐK VILÁGVERSENYÉNEK TÖRTÉNETE, ÉRTÉKELÉSE, A FEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI

DR. SZÁSZ TIBOR

A II. világháborút követően a fakitermelők versenyét számos európai és más világrészben levő országban megrendezték. Ezekről a versenyekről az egyes országok szaklapjai, film- és televízió híradói rendszeresen beszámoltak. A versenyeket az egyes országokban sajátosságaiktól függően — vagy az erdészeti állami vezetés, vagy a kutatóintézetek, vagy a szakszervezetek, vagy az ifjúsági szövetségek szervezték. Az 1960-as évek második felében általánossá vált az a gyakorlat, hogy a versenyek átlépték egy-egy ország határát és a szomszédos országok fakitermelői résztvettek egymás versenyein. Ezek a versenyek a meghívó ország szabályzata alapján kerültek megrendezésre. Valójában ezek a versenyek voltak a Fakitermelők Világversenyét előkészítő rendezvények.

Magyarországon az Erdészeti Tudományos Intézet az első versenyt 1955-ben rendezte. 1960-tól az ERTI az erdészet állami vezetésének a megbízása alapján — az MEDOSZ és az OEE közreműködésével — az erre a célra kijelölt erdőgazdaságokban előbb évente, majd két évenként szervezte a versenyeket. 1966-tól a versenyekre külföldieket is meghívtunk, illetve külföldi meghívásokat elfogadtunk. 1970-ben Ausztriába, Bulgáriába, Csehszlovákiába, Finnországba, Jugoszláviába, Lengyelországba, az NDK-ba és a Szovjetunióba küldtünk meghívót. Ezek közül a Visegrádon rendezett versenyen négy ország csapata és még két ország küldötte, tehát összesen hat ország erdészeti képviselői vettek részt. A Finnországban 1977-ben elfogadott alapszabály innen indítja a versenyek sorszámozását.

1970-ben Visegrádon — a meghívó országok nemzeti szabályzatának a nem kellő ismeretéből származó rossz tapasztalataink miatt — javasoltuk azt, hogy a nemzeti versenyektől függetlenül a nemzetköziet és dolgozzunk ki azokra a különböző országok lehetőségeit, adottságait és kialakult versenymódszereit figyelembe vevő nemzetközi szabályzatot. Egyúttal az ERTI vállalkozott arra is, hogy a szabályzat-tervezetet — időmérésekre alapozva — az értékelő táblázatokkal együtt elkészíti, majd a Jugoszláviában, e versenyeket rendező Népi Technika megbízottaival egyeztetve végleges formába hozza. Az egyeztetést 1971 májusában Magyarországon rendezett tárgyaláson elvégeztük.

1971-ben a hazánkban és Jugoszláviában rendezett versenyen próbaképpen már ezt a szabályzatot alkalmaztuk. A verseny nem az erdőben, hanem versenypályán zajlott le. A versenyszámok a következők voltak; kombinált darabolás; gallyazás — a gallyakat mesterségesen rögzítő —fán; célbavágás fejszével függőleges és vízszintes céllapra; papírfá-sarangba rakása. Fontos állomásként kell az 1971. évet megemlítenünk azért is, mert Jugoszlávia a csapatbajnokság győzteseire részére a még ma is alkalmazott értékes vándorszerleget alapított.

Az értékelő-rendszerben és a technikai felszerelésekben 1971-ben jelentkezett problémák áthidalása után 1972-ben ismét e szabályzatra építve rendeztünk az 1982. évi verseny helyén, Gyenesdiás-Nagymezőn nemzetközi versenyt. Erre meghívtuk a FAO, az EGB és az ILO Közös Bizottsága által éppen akkor Magyarországon rendezett Erdőfeltárási Szimpózium résztvevőit is azzal a céllal, hogy kérjük a Közös Bizottság erdészeti balesetelhárítási és szakmunkásképzési munkacsoportjától, amelynek vezetője is jelen volt, vállalja el a versenyek világméretű szervezését. A közös bizottság döntéséig is javasoltuk, hogy hívjunk létre olyan nemzetközi szervezőbizottságot, amely évente más-más országban gondoskodik a versenyek rendezéséről, a versenyfeladatok és a szabályzat folyamatos fejlesztéséről. A jelenlevők javaslatunkat elfogadták. A jugoszláv Népi Technika megbízottja, mint a nemzetközi versenymozgalom egyik fő támogatója ajánkozott arra, hogy a nemzetközi szervezőbizottság megalakítása érdekében 1973. januárjában Jugoszláviában megrendezi a tárgyalást. Erre, a meghívott 11-ből nyolc ország; Bulgária, Franciaország, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Norvégia, Románia és a Szovjetunió képviselői jelentek meg. Az összejövetelen titkos szavazással öttagú nemzetközi szervezőbizottságot választottak. Ezek a következő országok küldöttei voltak: Jugoszlávia, Magyarország, Norvégia, Románia és a Szovjetunió.

1973-tól az — időközben nemzetköziről világversenyre átkeresztelt — versenyt Magyarországon és Jugoszlávián kívül még a következő országokban rendeztek: 1973 Romániában, 1974 Norvégiában, 1975 a Szovjetunióban, 1976 Bulgáriában, 1977 Finnországban, 1978 Csehszlovákiában, 1980 Norvégiában, 1981 Lengyelországban, 1982 Magyarországon. A résztvevő országok száma a kezdeti hatról 21-ig növekedett. Az utóbbi hat évben a résztvevő országok száma 10—14-re esett vissza. Eddig a versenyeken 1—12 alkalommal a következő országok csapatai vettek részt: az Amerikai Egyesült Államok, Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Japán, Jugoszlávia, Kanada, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Norvégia, Románia, Svájc, Svédország, a Szovjetunió és Törökország. Megfigyelővel képviseltette magát India, Kenya és Spanyolország.

Az 1973-ban rendezett jugoszláviai tárgyaláson a Magyarországot képviselő küldöttet — miután erre már korábban kezdeményezést tettünk — a résztvevők megbízták azzal, hogy igyekezzen valamely már működő erdészeti világszervezet keretében helyet és pénzügyi alapot biztosítani a versenyek rendezésére. Sajnos, az e téren tett minden próbálkozásunk eredménytelenül zárult. A már említett Közös Bizottság munkacsoportja a javaslat elől az anyagi forrásaik beszükülésére, az Erdészeti Szakszervezetek Európai Szövetsége pedig az anyagi alapok teljes hiányára való hivatkozással kitért. Ezért 1974-ben a magyar erdészeti képviselőm felvettem azt, hogy hozunk létre saját alapszabályt, amely a jövőre nézve tisztázza a versenyek rendezési jogát a rendezéssel kapcsolatos költségek biztosítását, a bírói ítéletek pártatlanságát és a versenyszabályzat változtatásának a feltételeit. Egyúttal vállalkoztam arra is, hogy az ERTI-ben ilyen alapszabály-tervezetet kidolgozzunk. Ennek elkészítését azonban 1974-től 1976-ig a résztvevő országok küldöttei nem tartották indokoltnak. Az 1976-ban Bulgáriában rendezett verseny szervező bizottsága az ERTI-t felkérte a tervezet elkészítésére, a Szovjetuniót képviselő erdészeti szakszervezeti delegátust pedig a tervezet véleményezésére. A véleményezett tervezetet, mint a ma is érvényben levő alapszabályt 1977-ben a Finn Oktatásügyi Minisztérium Erdészeti Főigazgatósága végleges formába

1972-ben a vándorserleg átadása a győztes magyar csapatnak.

szövegezte. A jelenlevők azt elfogadták. Az alapszabályban a következő legfontosabb kérdések kerültek rögzítésre:

- A verseny rendezésére az egyes országok önként vállalkoznak.
- A verseny rendezésére vállalkozó országok rendező szervei a versennyel kapcsolatban felmerülő — országukon belüli — összes költséget, beleértve az ötfős delegációk és a főzsüri tagjainak az ellátását, elszállásolását is, maguk viselik.
- A versenyek részrehajlásmentes tisztaságát az értékelő számítások helyességét ötfős nemzetközi bizottság (főzsüri) szavatolja. A főzsüri jogosult a szabályzat módosítására és a versenyen felmerült óvások helytállóságának eldöntésére. A főzsüri elnökből és négy tagból áll. Az elnököt az az ország adja, amelyik a versenyt rendezi. A négy tagot pedig az előző négy versenyt rendező ország szolgáltatja. Ilyen formán a legrégebben rendező ország képviselője ki-, az új rendező országé pedig belép a szervező bizottságba. (Ez a tétel a Norvég Ifjúsági Szövetség javaslatára került beépítésre. Ezzel a Jugoszláviában 1973-ban megválasztott ötfős szervező bizottság leköszönt.)

A főzsüri 1974-től több lényeges és egyéb apró változtatást hajtott végre a szabályzatban. Így a döntés és a gallyazás a versenypályáról az erdőbe került, elmaradt a fejszevágás és a papírfa sarangolási feladat. Norvégia javaslatára a versenyszámok közé bekerült a lánckímélő darabolás.

Értékelve a fakitermelők világversenyének eddigi történetét és tapasztalatait megállapítható, hogy:

- a fakitermelés — még ma is legfontosabb — műveleteiben dolgozó motorfűrészesez a nemzetközi szinten kialakult legjobb munkafogásokat meg-

- ismerhették, elsajátíthatták és saját országukban elterjeszthették;
- saját eszközeik, munka- és védőfelszereléseik bemutatásával — a közvetlen tapasztalatok szerzése révén — segítették azok fejlesztésének gyorsabbá tételét;
- nemzetközi méretekben ráirányították a figyelmet a fakitermelők egészségének védelmére és a balesetek megelőzésének a jelentőségére;
- a fakitermelők a mindennapi munkájukban úgy igyekeznek helytállni, hogy az országos versenyen kiérdemeljék a nemzetközi versenyre delegált válogatott keretbe jutást;
- a versenyekről a sajtón, rádión, televízión, a filmen keresztül adott tudósítások ráirányították a közvélemény figyelmét erre a „teljes embert” kívánó szép szakmára;
- a nemzetközi szabályzat megismerése, különböző országok szakembereivel a találkozás, növeli a fakitermelők szakmai önbizalmát és tekintélyét;
- a rangos rendezvényeket, a nemzetközi főzsűri és a rendező ország erdészeti műszaki szakembereinek az erőfeszítéseit a munkások érték végzett munkának tekintik, tehát összekovácsolja a fizikai és szellemi dolgozókat;
- a különböző országok együttléte, egészséges szellemű vetélkedése segít elmélyíteni a népek közötti barátságot.

Magyar részről úgy értékeljük, hogy az eddigi versenyek sikere nem egyes országok és nemzetek érdeme. Ezt közösen segítette elő minden olyan ország és szakember, akik közreműködtek a versenyek rendezésében, akik ezekre a versenyekre eljöttek és akik javaslataikkal segítették a pozitív irányú fejlő-

A Szovjetunióban 1975-ben ezüstérmes magyar csapat tagjai a rádióknak nyilatkoznak

dést. Az a tény, hogy ez a versenymozgalom világméretűvé növekedett, függetlenül attól, hogy csak önkéntes, társadalmi alapon szervezett gazdája van, bizonyítja a létjogosultságát. Meggyőződésünk az, hogy ha vannak is a nemzetközi gazdasági és politikai helyzetből függően esetenként megtorpanások, az eddigi 12 fakitermelő világversenymár olyan hagyomány-erő, amely fenntartja a folyamatosságot. Ahhoz, hogy a rangja növekedjen és lépést tartson a technika fejlődésével, a résztvevő országok erdészeti képviselőinek javaslataikkal, magukra vállalt feladatok megoldásával segíteniük kell a versenyek tartalmának folyamatos megújulását, gazdagabbá tételét, a versenyeknek a fakitermelés teljes területét át kell fogniuk és tükrözniük kell a gyakorlati munka javítását, könnyebbé, ésszerűbbé tétele érdekében a valós gyakorlati problémákat. Tapasztalataim alapján a továbbfejlesztés érdekében a következőket javaslom:

- Célszerű lenne a versenyfeladatok közé a közelítést, a darus rakodást és a szállítást is felvenni.
- Szükségesnek tartom a versenyek szakmai tartalmának a növelése érdekében a versenyek helyén erdészeti bemutatók, kiállítások rendezését.
- Az egészségvédelem és a munkabiztonság terén elért fejlesztési eredmények közreadását fontosnak ítélem. Ezért javaslom ezt a kérdést a versenyek központi kérdésévé tenni.
- Szükségesnek tartom a résztvevők számának növelése érdekében a következő versenyekre kibocsátott meghívókban kifejezésre juttatni azt, hogy a részvétellel a vendégek nem vállalnak kötelezettséget versenyrendezésre. (Az olimpiákon résztvevő országok közül is csak kevesen rendeznek olimpiát.)
- A hét éve elfogadott alapszabályt javaslom felülvizsgálni és a szükségessé vált fejlesztést elvégezni!

Az erdők maradjanak vegyszer mentesek. A fanyersanyag témában előhasznált fakitermelési munkacsoport ülést tartottak Budapesten. Ezen az értekezleten a szovjet küldöttség vezetője érdekes információt mondott. A Szovjetunió európai részén levő erdőkben az északi tajga-erdők (fenyő-övezet) kivételével betiltották a vegyszerek alkalmazását, így a növényvédő vegyszereket, herbicideket, arboricideket. Egyedül a műtrágyák használata megengedett. Az alapvető célkitűzés az, hogy az erdősztyepp és sztyepp-vidéken, ahol a mezőgazdaság kiterjedten alkalmaz vegyszereket, legalább az erdők maradjanak vegyszer mentesek. Bár nálunk is így lehetne!

Keresztesi Béla

A lucfenyvesekben „V”-fák kijelölését az osztrákok lényeges erdőgazdálkodási munkának tekintik. Erre ad gyakorlati útmutatást *Karl Filla* az *Allgemeine Forstzeitung* 1982. évi 11. füzetének 313. oldalán. Szerinte legkevesebb 3 követelményt kell a kijelöléssel kielégíteni:

- a „V”-fa mellmagassági átmérője nem lehet kisebb, mint a negyedével növelt fámagasság, természetesen m helyett cm. Pl. egy 18 m-es fánál:

$$18 + 4,5 = 22,5 \text{ cm};$$
  - a kijelölendő fa egészséges legyen;
  - egymástól legalább 4 m távolságra legyenek.
- Természetesen még egyéb feltételeket is lehet előírni (pl. szimmetrikus korona, törzsmínőség, elosztás, vitalitás), azonban minél egyszerűbb az utasítás, annál egyszerűbb a végrehajtás.

(Ref.: dr. Kollwentz Ö.)

FAFAJOKHOZ KÖTŐDŐ NÉPI HIEDELMEK, SZOKÁSOK

A fák ősidők óta hozzátartoznak az emberi élethez, talán ez magyarázza azokat a népi hiedelmeket, szokásokat, nemegyszer babonákat, regéket és legendákat, amelyeket népünk is sokfelé őriz. A századforduló táján Kecskeméten élt és dolgozott *Hanusz István* gimnáziumi tanár, aki „Magyar történeti emlékeztetők a fák birodalmából” címen csokorba szedte az ilyesfajta mendemondákat. Ebből közlünk néhány szemelvényt.

— Nagyasszony fájának nevezi a magyar a nyírt és azt tartja felőle, hogy elég annak a jelenléte a boszorkányok távoltartására. Májfául is azt állít legörömostebb a legény Göcsejben, nyírfaág söprű készítéséhez fognak Luca napján, karácsony éjjel a templomba viszik és vele söprük körül első köznapon a házat, hogy abból semmi egész éven át el ne vesszen. A göcseji ember is az ősvallás „nagyasszonya” fájának tartja és belőle ácsol kaput, mikor a szarvasmarhát tavasszal először a legelőre hajtja. Erősen hiszi, hogy ez óvja meg őt, lakóhelyét és lábas jószágát minden bajtól. Torda-Aranyosban a székelly asszony a gyermeke bölcsőjére tesz nyírfaágot, hogy gyereket valaki ki ne cserélje.

— A virág vasárnapján templomban használt kecskefűz barkás gallyait „cicamicá”-nak nevezi molyhossága miatt a nép, s a fiatalság egész ünnepléssel indul a szedésére. A barkáról ellenben azt tartja a kecskeméti asszony, hogy nem jó a házba vinni, sok lesz tőle nyáron a légy.

— A fűzfa betegségek lakóhelye. Ha hideglelős a széki palóc, bizalommal járul a fűzfa elé, megrázza és így szól: „Vendéget hoztam, nekem nem kell, rád hagyom”. Ugyanezt megteszik olykor a bodzafával is, sőt megfenyegeti a beteg, hogy kivágja tőből, ha nem segít a baján. Erre a bodza ijedtében megizzasztja a beteget hatalmasan; a fűz kérgének meg a keserű pora népies javasszer a hideglelés ellen.

— Karácsonykor a Bánságban aranyozott fűzfavesszőből készült kerek fonadékokat nyújtanak be a leányoknak az ablakon és a kerék minden küllőjére almát tűznek.

— Hasztalan öntik a rontást a tölgyfa árnyékába, nem árt az ott senkinek, ha belehág is. Göcsejben a leány napkelte előtt szedi meg a bodza virágát, hogy hasznos legyen torokfájás ellen.

— Magyar népregékben az elhalt szeretőnek rózsza nő a sírdombján; a hűtelenén pedig gyümölcstelen szederbokor, melynek tüskés indáján keresztülbukik, ki arra megy. A hűtlen legény vadkörtefává lesz.

— Tisztes fa Torontál egyik kis községében három magános szomorú kőrifa, ha szépségük vagy koruk nem is kiváló. Esetenként betegek látogatják, alája ágyat vetnek, s ott fekszenek reggelig, mert hiedelmük szerint így fejtik ki a fák gyógyítóerejüket. Magokkal fehér kalácsot és aprópénzt hoznak, s az otthagytat senki bántani nem meri, mert a nyavalyát megkapná.

— Trencsén és Nyitra megyékben édes almafa gallyacsokát fonnak be a menyasszony rozmarinkoszorújába, hogy a házaselete édes legyen.

— A régi magyaroknál diófaágakat szórtak a holt vőlegényre úgy, mint életben maradt menyasszonyára.

— Cigányainknak az élő gallyfa egész telegráf- vagy post restante-szolgálatot teljesít. A küldött bodzaág betegségnek a híradója; minél több azon a szem, annál súlyosabb a nyavalyája annak, akiről szó van; kar- vagy lábtörésnél a gallyat behajlítják, halálesetnél elszenesített bodzagally a jel. A nyírgally

azt jelenti, hogy nyomon van a hatóság, óvakodni kell; családszaporodást jelöl a megjegyzett fűzfaág, fiú születésekor piros, leányoknál fehér cérnával kötik azt körül.

— Cigány néphiedelem szerint a nagyhéten nyesett mogyorófa vesszeje megóv a villámcsapástól; nagypénteken vagy Szent Iván éjjelén (június 24.) új késsel vágott villás mogyoróvessző megmutatja a föld alatt rejlő érceket, meg a vizet, mert a talaj ama tája felé hajlik, ahol azok leledzenek.

— Mélius Péter azt írja, hogy „az nyárfának levelét csepegtesd az fülben, az használ”.

— Sió, a Balaton tündére, minden udvarlójától bakonyi hársvirágvizet kívánt, hogy vele arany fürtjeit locsolhassa.

(A szemelvényeket összegyűjtötte: *dr. Szodfridt István*)

FORRÁSFOGLALÁS A BÁTASZÉKI ERDÉSZET TERÜLETÉN

Az erdő hármaskörűségének kihasználásával egyre nagyobb teret hódít az üdülés, az erdőben való pihenés. Szekszárd és Bonyhád városok, valamint a környező falvak dolgozói már régen felismerték a természet szépségeit, az erdő regeneráló képességét, hasznosságát és a források tiszta vizének frissítő-üdítő hatását. Ezért jártak a sötétvölgyi rétekre és a Haramia Kút környékére a családdal, barátokkal pihenni, kikapcsolódni és szórakozni.

A 6-os főközlekedési úton Kakasd községtől keletre cca. 2 km-re van a sötétvölgyi bejáró, mely köves út az úttörőtáborig. Mellette egy csónakázó épült és egy vendéglátó egység. Ez után a domboldalon telepítéseket és a sötétvölgyi arborétumot találjuk, melyet 1976-ban kezdett telepíteni, beke-
ríteni az erdészet. Az 1973-as üzemterv a sötétvölgyi kerületet üdülőerdőnek veszi. Majd a Tolna megyei Tanács 42.111/1975. sz. határozata 1975. január 1-től természetvédelmi területté nyilvánította az 503 ha területet.

Az üdülőerdő kialakításában nagy szerepet játszott, hogy a sötétvölgyi kerületben a Haramia Kút nevű forrás már régen turisták által is nyilvántartott, látogatott, forrásfoglalással rendezett forrásként üzemelt. Az erdőben dolgozóknak, vagy ott kirándulóknak, túrázóknak a friss, az üde forrásvíz nagy kincs. Ha a forrás kiömlőnyílása eliszapolódik, szeméttel, korhadékkal szennyeződik, már nem olyan kívánatos és baktériumok tanyájává is válhat. Ezért határozta el az erdészet az erdőgazdaság támogatásával, hogy több forrást foglal, és az erdei vizeknek ezt a megjelenési alakját hasznosítja a kirándulók, erdei dolgozók hasznára.

Azóta, a meglevő Haramia Kúthoz 1967-ben a mórágai kerületben az Anikó-forrás kútfeje épült meg, majd a kövesdi kerületben 1968-ban a Marika-forrás. Később 1969-ben a mórágai kerület más pontján a Henrik-forrás. E nevek még erdészfeleségek és az elhunyt erdészetvezető keresztnevét örökölték. A Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaság erdőművelési, táj- és környezetvédelmi osztályvezetőjének újabb biztatására és tervelőírására 1975-től a kövesdi Akác-völgyi-, a mórágai Tértörővölgyi-, a bátaapáti Turista-, a szátkai Szarvaskúti- és Hideg-forrás, a gurovicai Zengő-forrás és a Borkút, valamint a sötétvölgyi Fazekas-forrás építését kezdtük meg. Mindegyik forrást márványtáblával látunk el, melyen az erdészemléma, a forrás neve és a foglalás ideje szerepel.

A forrásokat rendszeresen figyeljük és karbantartjuk, illetve ha megszökik a víz, felújítjuk a helytelen foglalatot. Először a Haramia-kutat kellett kijavítani. A forrásfoglalástól kb. 20 m-re bugyogni kezdett a víz az oldalsó falban. Új forrás kiterjesztésére gyanakodtunk. Feltártuk a szivárgás helyét és akkor láttuk, hogy egy gyertyánfa gyökere megsértett egy vízszállító rendszert. Egymásba illesztendő agyagsöveket találtunk, melyben a vizet 100—120 m távolságból a forrás eredetétől a kedvező gyűjtőmedencéig és kiömlőnyílásig vezették. Végig feltártuk a csőrendszert, a veszélyeztetető gyökereket eltávolítottuk, a hibás, sérült agyag (drén) csöveket kicseréltük.

Foglalást követő évben az akácvölgyi forrás duzzasztójából szökött a víz. Az enyhe partoldalból közel egymáshoz három kis forrás folydogált, ezek öszszeterelése megtörtént, de a gyűjtő feltöltése után egy eddig alig nedvesedő erecske bővizű forrássá alakult megcsappantva, majdnem elapasztva a foglalt forrást. A támfal egyik felének szétbontásával nylonfólia beépítéssel sikerült öszszeterelni a rakoncátlan vizet. Az Anikó-forrás vízgyűjtőjét fedővel látták el annak idején. A kíváncsiskodó és felelőtlen egyének nyitva hagyták, letépték az ajtót, ezért a víz szennyeződött. A gyűjtőmedencét tehát be kellett burkolni.

Nem minden próbálkozásunk járt teljes sikerrel. Így a Zengő-forrás eredete a rét szélén és a hegy lábánál olyan mélyen van, hogy több évi próbálkozás után sem sikerült még annyira felduzzasztani, hogy rendes kifolyása legyen. Ebből látszik, hogy a forrást nem csak foglalni kell, hanem gondos, odafigyelő munkával állandóan szemmel tartva ápolni, karbantartani, hogy a kirándulók-nak, turistáknak, közelben dolgozó erdőmunkásoknak — s nem utolsósorban a vadnak — állandóan friss, üde forrásvizet kínálhassunk.

Mayer Ádám

Gyenge termőhelyi adottságú területeken telepített erdeifenyves talajelőkészítési igénye. Lengyel kutatók kísérleteket indítottak annak eldöntésére, melyik talajelőkészítési mód felel meg legjobban a sikeres erdeifenyves telpeítésnek. A kísérleti variánsok a következők voltak: 1. 70 cm tavaszi mélyforgatás, 2. ugyanez őszi, 3. sávos szántás a szántás mélységének növelése nélkül, 4. ugyanez de tavasszal. A talajelőkészítési kísérlet értékeléséhez, egyéves erdeifenyő csemeték ültetésével és növekedésük figyelésével kívántak képet kapni. Az egyes variánsok a következő eredményt adták:

Megfigyelés éve	Kísérleti variánsok			
	1.	2.	3.	4.
		Megmaradási százalék		
1973	94	90	78	75
1979	90	85	72	65
		Csemetemagasság cm-ben		
1973	12	10	10	8
1979	126	124	99	72
		Átmérő tőben, mm-ben		
1973	5,0	4,9	4,8	3,9
1979	35,5	30,1	22,8	19,3
		Csemeték átlagos súlya mg-ban		
1973	2165	1850	948	845
1979	5180	3870	3400	3420

A bemutatott adatokból kitűnik, hogy legjobb eredményt az 1. változat szolgáltatja, ezt követte a 2., majd a 3. és a 4. Az őszi talajelőkészítés mindig kedvezőbb, mint a tavaszi munka. Az ismertetett szakirodalmi anyag nyomán felvetődik hasonló hazai kísérlet indításának gondolata.

(Sylvan, 1982. 6. sz. 43—48. o. Ref.: Dr. Szodfridt I.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Rovatvezető: Király Pál

Az Országos Erdészeti Egyesület, a Faipari Tudományos Egyesület és az Erdészeti és Faipari Egyetem 1983. augusztus 26—27-én, közös rendezvények keretében kíván megemlékezni az erdészeti felsőoktatás és a faipari mérnökképzés 175., illetve 25. évfordulójáról. A rendezvény tervezett programja a következő:

1983. augusztus 26-án, délután az Országos Erdészeti Egyesület és a Faipari Tudományos Egyesület közgyűlése az Erdészeti és Faipari Egyetem Sportcsarnokában; az Egyetem által szervezett tudományos ülésszak megnyitása; dr. WILCKENS HENRIK DÁVID, az erdészeti felsőoktatás első tanárának tiszteletére „emlékfa” avatása az Egyetem Központi Könyvtárának épülete előtt; szekciósülések a tudományos ülésszak keretében (erdészet, faipar, vadgazdálkodás, geodézia). Este közös vacsora, baráti találkozó.

1983. augusztus 27-én, délelőtt az egyetem jubileumi tanévnyitó tanácsulése a Liszt Ferenc Művelődési Központban; a családtagok és érdeklődők részére közjóléti és kulturális objektumok tanulmányozása Sopronban és környékén. Délután szakmai bemutató programok a Sopron-környéki erdőkben. Ennek keretében „emlék-kő” leleplezése (tervezett felirat: „Az otthont adó városnak a 175 éves Erdészeti és Faipari Egyetem”). Este erdész-faiparos bál a Liszt Ferenc Művelődési Központ összes termében.

A jelentkezésekre vonatkozó részletes tájékoztatók a helyi csoportok titkárainál rendelkezésre állnak.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ELNÖKSÉGE FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET ELNÖKSÉGE

A szerkesztő bizottság negyedik negyedévi ülését dr. Solymos Rezső elnöklete alatt Budapesten tartotta, az Állami Gazdaságok Központja székházában. Kifejezésre jut ebben a figyelem is, amivel egyesületünk a mezőgazdasági erdők felé fordul.

Elsőnek is az 1983. év első harmadának lapterveit állították össze, majd Vida László értékelte az elmúlt év szerkesztési munkáját. Megítélése szerint a lap sokrétű, színes, jól tájékoztató, időszzerűek a közlései, s mindezek eredményeként javult az olvasottság is. Ezt követően Kondor János vázolta a mezőgazdasági üzemekben dolgozó erdészeti alkalmazottak nehéz szakmai helyzetét. Szorosabb kapcsolatot sürgetett az egyesülettel, indítványozva, hogy az erdőfelügyelőségek társadalmi munkáján keresztül valósulhasson ez meg.

Közben parázs vita alakult ki az örvendetesen szaporodó hozzászólások közlését, szakmai viták kialakulását illetően. Az indokot a nyárfatermesztésben kialakult nézetek különbözősége szolgáltatta, az okot pedig egy, a mezőgazdasági szektorból érkezett véleménynyilvánítás. Végül is olyan álláspont alakult ki, amely szerint a szerkesztőség minden hozzászólást közlés előtt ismertet az illetékessel, hogy válaszára legyen lehetősége és ezeket lehetőleg egy lapszámban, egyszerre közli. Hosszabbban elhúzódó vitákat a szerkesztőség igyekszik időszakonként lezárni, összefoglalva, esetleg kommentálva a főbb álláspontokat.

Dr. Solymos Rezső ezután visszatért a korábbi üléseken a szerkesztést illetően elhangzott észrevételekre is és részletes tájékoztatást adott azok figyelembevételéről.

Az 1983. évi szerkesztési program összeállításakor Dani Vendel termelőszövetkezeti elnök meghívta a bizottságot Szentgotthárd város alapításának 800 éves jubileumi ünnepségeire. Ennek elfogadásával a bizottság úgy határozott, hogy második negyedévi ülését ott tartja. Az első negyedévit az erdőrendezési szakosztállyal együtt Budapesten, a harmadik negyedévit a budapesti helyi csoporttal, a negyedik negyedévit pedig önállóan, ugyancsak Budapesten tartja.

A bizottság elnöke végül bejelentette, hogy *dr. Kiss Rezső*, a szerkesztőség korrek-tora megbízatásáról — egészségi állapotára hivatkozva — év végével lemondott. He-lyét felkérésre *Lócsy Iván*, az ERSZ dolgozója tölti be. Az elnök *Kiss Rezső*nek külön, a szerkesztő bizottsági tagoknak pedig általánosan mondott köszönetet az egész évi odaadó munkásságért.

Az erdőhasználati szakosztály kihelyezett ülést tartott a Mátrai EFAG-nál. A ren-dezvény programja volt:

1. „Hulladékmentes technológia”, előadást tartott és a bemutatót vezette *dr. Kovács Jenő* igazgató.
2. „Erdei mellékhasználati tevékenység jelenlegi és jövőbeni helyzete”, előadást tartott *Molnár Zoltán*, az Erdeti Termékeket Feldolgozó és Értékesítő Vállalat műszaki igazgatóhelyettese.

Megállapítható volt, hogy a Mátrai EFAG céltudatos munkát végez a hulladék-mentes technológia kialakításáért és az erdészeti gépgyártási tevékenysége orszá-gosan az elsők között van.

Az Erdeti Termék Vállalat realisabb tőárpolitikával kívánja az EFAG-ok között a kapcsolatát fejleszteni.

A témához hozzászóltak: *Kárall János, Szalkai György, Szegő Lajos, Varga Béla, Csorba Pál, dr. Páll Miklós és Andor József.*

A gépesítési szakosztály a Mátrai EFAG felnémeti gépjavitó és -gyártó üzemében tartotta meg szakosztályülését.

A téma az erdészeti gépek karbantartása és javítása volt, egyben a most épített korszerű üzem részeinek megtekintése. Az ülés során *dr. Kovács Jenő* igaz-gató, *dr. Szőke Miklós* üzemvezető és *Zvara István* műszaki vezető adtak tájé-koztatót az erdőgazdaság és a gépüzem eredményeiről, munkájáról.

Az üzemlátogatás után megtartott vitában felszólalt *Ratkóczy Miklós* (Kapos-vár), *Barth Sándor* (Tatabánya), *Gál Imre* (Szeged), *Izsó Mihály* (Szentendre), *Beély Miklós* (Miskolc), *Müller Lajos* (Pécs), *dr. Mélykúti Csaba* (Gödöllő), *Bod-nár Pál* (Eger). A felszólalók örömlüknek adtak kifejezést, hogy Egerben olyan jól elrendezett és felszerelt gépüzemfenntartó, -gyártó üzem jött létre, amely mások-nak is modellül szolgálhat. Célzerű lenne gyártástechnológus alkalmazása ilyen műhelyekben. Mivel több erdőgazdaság gyárt alkatrészeket és gépeket, célzerű lenne információkat híradó szerkesztése és kiadása. Elhatározták, hogy tovább erő-sítik kapcsolatukat a MÉM gödöllői Műszaki Intézetével a javítástechnológiák fej-lesztése, javítóműhelyek tervezése és kialakítása vonatkozásában, valamint a MAE különböző gépesítéssel foglalkozó bizottságával.

Az erdei vasutak szakosztályát Király Pál főtitkár hívta össze, hogy a váratlanul elhunyt *Ercsényi Pál* szakosztályvezető megüresedett helyét választás útján betöl-tesse. A volt szakosztályvezető munkásságát méltató megemlékezést követően a szakosztály jelölő bizottságot alakított, amelynek elnökéül *Bajcsi Endrét*, tagjaiul *Nagy Sándort* és *Gedeon Istvánt* választották. Az ülésen megvitatták az 1983. évi munkaterv szakosztályi feladatait.

Az MTESZ Zala megyei Szervezete végrehajtó bizottsága 1982. november 8-i operatív ülésén tájékozódott a nagykanizsai és zalaegerszegi helyi csoportjainak munkájáról. Az ülésen egyesületünket *Winter Károlyné* egyesületi titkár és *Riedl Gyula* képviselte. A csoportjaink munkásságáért jegyzőkönyvi elismerését és köszönetét fe-jezte ki a megyei szervezet.

A HELYI CSOPORTOK ÉLETÉBŐL

A bajai csoport az erdőművelési szak-osztály részére szervezett tapasztalatcse-rét és az ártéri erdőgazdálkodást bemu-tató tanulmányutat. *Papp László* igazga-tó, helyi csoportelnök részletes ismerte-tést adott az ártér sajátos gondjairól, az EVAG erdőművelési szakembereinek tö-rekvéseiről. Kiemelte, hogy a gazdaság

erdőterületének 10%-án alkalmazható vadkárrelhárító kerítés biztonságot ad a mesterséges felújítások részére, a fiata-losok védelmére, az évi véghasználat mintegy fele területén. A többi felújítandó erdő a vadkárnak kevésbé kitett fekete-dió, vagy platán erdősítés. Ezzel a mód-szerrel érte el az EVAG, hogy erdőfel-

újítási hátraléka az idén mindössze 5 ha elhúzódó homoki erdei fenyves. Az árterén felújítási hátralék nincs.

A résztvevők megtekintették a tolnai csemetekertet, a gógai kerületben kerítés védelmében nevelődött tölgyeseket. A mohácsi erdészet tölgyesei jelentettek szakmai élményt, de a nyárasokban, feketediósokban, füzesekben is szívesen elidőztek a résztvevők. A terepi program a sátorhelyi-emlékkert megtekintésével ért véget. A résztvevőket a 35 éves árteri szolgálattal rendelkező *Tóth Imre* erdőművelési osztályvezető, helyi csoporttitkár szakavatott tájékoztatással kalauzolta.

A kecskeméti csoport a tatabányai csoporttal karöltve jugoszláviai tanulmányúton vett részt. Résztvevők megtekintették a Pancsovai Erdőgazdasági Főigazgatóság Delibláti és Dunaártéri Igazgatóságát, valamint a fehértemplomi, károlyfalvi és delibláti erdészeteket. Részletesen bejárták az Európában első céltudatos homokfásítási körzetet Delibláton, amely több mint 150 évvel ezelőtt indult. A továbbiakban erdőművelési, fásítási, csemetekerti bejáráson vettek részt és megtekintettek populétumokat, nyárerősítéseket, állományápolási munkálatokat tölgyesekben és nemesnyárasokban, majd fahasználati gépeket és fécánvliórt. A vendégeket *Blagoje Sztójakov* főigazgató-helyettes, illetőleg *Vlado* igazgató kalauzolta. Csoportjainkat *Tóth László* igazgatóhelyettes vezette.

A csoport bulgáriai tanulmányúton vett részt. Megismerkedtek a vidini erdőgazdaság szelűddió ültetvényeivel, mezőgazdasági tevékenységével, ami érdekes vonása a bolgár erdőgazdálkodásnak. Magasfokú a biológiai erdővédelmük sok madáretető kihelyezésével, a kihelyezésben iskolás gyermekek segédkeznek. A Belogradcsiki Erdőgazdaságnál kopárfásítási munkálatokat láttak, majd megnézték az erdőgazdaság kezelésében levő pezsöggyárat. A tanulmányúton a vendégeket *Todor Vladenov Andrejev*, a Belogradcsiki Erdőgazdaság igazgatója, *Assen Dekov*, a Vidini Erdőgazdaság igazgatója, valamint *Vladimir Rangelov*, a vidini BDIN Bútorgyár főmérnöke kalauzolta. A tanulmányutat *Bíró Tibor* vezette.

A csoport a Budavidéki Állami Erdős Vadgazdaság területére szervezett tanulmányútján megismerkedett a buda-keszi arborétummal, a kocsántalantölgy természetes felújításával, a bajnai erdészet munkájával. A Vértesi EFAG területén megtekintették az agostyáni arbo-

rétumot, a tatabányai parkerdőt, tölgy- és bükkállományok természetes felújításait, magtermő állományokat. A vendégeket szíves közreműködéssel *Waliczky Lászlóné*, illetőleg *Henzer Antal* csoporttitkárok kalauzolták, vettek részt a tanulmányút szervezésében, sikerében.

A nagykanizsai csoport az MTESZ IB Lenti szervezete és a FATE helyi csoportja közös tanácskozási rendezett a fűrészipari hulladék hasznosítása és erdei apríték energiatermelésre történő felhasználása témakörben. Témaköri előadók *Zágoni István* (Budapest), *Somogyi János* (Budapest), *Bánfi József* (Energia-gazdálkodási Intézet, Budapest), *Kocsis Miklós* (Kaposvár) voltak. A tanácskozáson többek között megállapították, hogy leghamarabb megvalósítható célkitűzésnek az apríték energia célú hasznosítása látszik. 3–4 kg aprítékkal egy liter fűtőolaj váltható ki. Szorgalmazni kell az apríték gázosítására, illetve eltüzelésére alkalmas hazai kazánok gyártását.

A csoport a MEDOSZ és a HNF illetékes szerveivel ankétot rendezett a környezet- és természetvédelem helyzetéről, főbb feladatairól. A tárgykörben *Keszthelyi István*, OKTH-főosztályvezető előadást tartott. A rendezvényen a HNF részéről kitüntetések adtak a társadalmi munkában élenjáró dolgozók részére. Ez alkalommal *Kaán Károly* szülőházán elhelyezett emléktábla ünnepélyes megkoszorúzására került sor. A koszorúzást a Landler Gimnázium énekkarának műsorával fejezték be.

A szegedi csoport nyugdíjasok találkozóján *Vida László*, a helyi csoport elnöke az erdőgazdálkodás helyzetét ismertette. *Czene Barnabás* helyi csoporttitkár vezetésével helyszíni bejárás keretében tekintették meg a vendégek a kiszombori csemetekertet, majd a Maros hullámterében folyó erdőfelújításokat. A helyszíni bejárás után a marosparti csemetekert épületében szerény munkaebéddel, a látottak kiértékelésével zárult a találkozó.

A szolnoki csoport a Ceglédi Állami Tangazdaság és a NEFAG Ceglédi Erdészeti Üzeme területére szakmai bemutatót szervezett. A bemutató tárgya a nemesített új fajták termelési, tuskózási és ültetési technológiáinak helyszíni ismertetése volt. Bemutatásra került nemesnyár a hosszúdugvány és akác gyökérdugvány nevelése és ültetése. Bemu-

tatásra került nemesített ültetési anyagokkal végzett nagytáblás erdősítések látványos eredménye is. A rendezvény az Erdészeti Termelésfejlesztési Társaság fatermesztési szakkbizottságával közös szervezésben, hat erdőgazdaság, egy állami gazdaság és egy Mg. Tsz. szakembereinek részvételével bonyolódott le. A bemutatókat és tájékoztatókat *Nemes László* üzemigazgató és *Kurdi István* erdőművelési ágazatvezető vezette, illetőleg adta.

A tatabányai csoport a VEFAG területén szakmai bemutatót tartott. *Henzer Antal* igazgatóhelyettes megnyitója után *Barth Sándor* technológus előadás keretében foglalkozott az újítómozgalom népgazdasági jelentőségével. Ismertette az 1982. május 15-i újítási tanácskozás határozatait, majd elemezte a Vértesi EFAG újítási munkáját, az 1980–1982 éveket összehasonlítva. Ezt követően újítási bizótét tartottak. 25 db ötletet talált a zsüri megvásárlásra alkalmasnak és a helyszínen fizette ki a hasznos ötletekért járó ötletdíjat. Ezt követően bemutatásra került a Vértesi EFAG három dolgozója által kifejlesztett tűzfahasító berendezés, továbbá a svéd HAGBY BRUK AB cégnek a tápegységről üzemeltetett hidromotoros láncfűrész, kézi szerszámai és szivattyúberendezései.

A Veszprémi MEM csoport a Bakony-szentkirályi Váralja Mg. Tsz. területén tapasztalatcsere keretében tanulmányozta a tsz erdőgazdálkodását és fafeldolgozását. A fogadó tsz-t *Hanik György*, főágazatvezető mutatta be, a tárgyköri ismertetést *Horváth Tamás* ágazatvezető tartotta. *Péti Miklós*, *Pozsgay Attila* és *Temesvári Erik* társulatvezetők tájékoztatták a résztvevőket a Veszprém megyei erdőgazdálkodási társulások eredményeiről, gondjairól. Az előadásokat terapi bemutató követte.

Az ERTI-csoport nagy sikerű szakmai tanulmányutat szervezett Győr—Sopron megye területére. A szakmai program során meglátogatták az EFE könyvtárát, majd *Kocsó Mihály* botanikuskert-vezető segítségével megismerkedtek a botanikuskert féltett ritkaságaival. *Molnár Ákos* erdőmérnök szakmai kalauzolásával ismerkedtek meg a résztvevők a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság tevékenységével.

A csoport *prof., dr. Leonardas Kairiukstis*, a Litván Erdészeti Kutató Intézet igazgatója előadásán vett részt, amelyet a litván erdészeti kutatásokról tartott.

A szakmai továbbképzés keretében a helyi csoportoknál a következő előadásokat tartották.

Budapesten *dr. Szontágh Pál* „Erdeink egészségi állapota”,
dr. Pagony Hubert „Európa erdeinek egészségi állapota”,
dr. Szőnyi László „Erdész szemmel az USA-ban”,
Koronczy Imréné „A hazai gomba-termesztés története”,
dr. Kiss László „Hulladékanyagok intenzív hasznosítása a laskagomba-termesztéssel”,
Molnár Tiborné „Az Erdei Termék Vállalat gombafeldolgozása és értékesítése”,

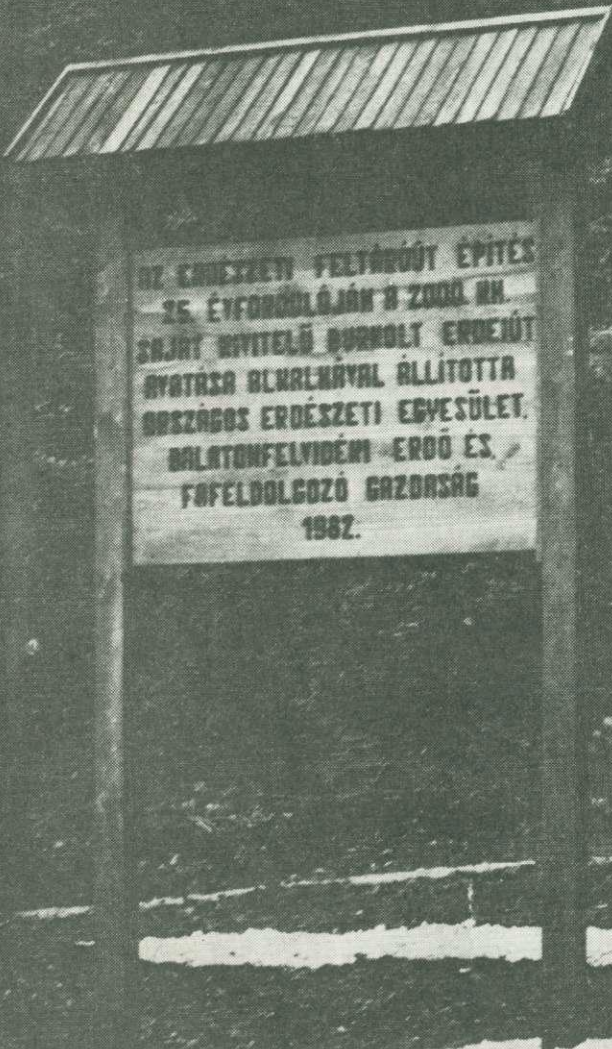
Balassagyarmaton *dr. Tompa Károly* „Új utak az erdészeti szaporítóanyag-termesztésben”,
Tóth Katalin „Mikroszaporítás”,

Mátrafüreden *Murányi János* „Fatermesztésünk fejlesztési lehetőségei”,
Nyíregyházán *Desseuffy Imre* „A fűrészipari kapacitások kihasználása és korszerű szinttartása”,

Sopronban *Obermayer György* „Olajtüzelésű kazánok helyettesítésének lehetőségei erdei és mezőgazdasági aprítéküzeléssel”,
dr. Marosvölgyi Béla „Erdeti apríték-termelő gépsorok”.

AZ ERDŐ SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA. Elnök: *dr. Solymos Rezső*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) doktora. Budapest; főmunkatárs: *Jérôme René*, Budapest. Tagok: *dr. Balázs István*, Budapest; *Bánszegi József*, Kemencepaták; *dr. Bondor Antal*, Budapest; *dr. Berdár Béla*, Budapest; *Botos Géza*, Debrecen; *Cebe Zoltán*, Szombathely; *Csötönyi József*, Budapest; *Deák István*, Tamási; *dr. Erdős László*, Budapest; *dr. Fűrész Oszkár*, Sopron; *Gáspár-Hantos Géza*, Budapest; *Hajak Gyula*, Budapest; *dr. Herpay Imre*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, Budapest; *dr. Járó Zoltán*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, Budapest; *dr. Káldy József*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, Sopron; *dr. Kecskés Sándor*, a műszaki tudományok doktora, Budapest; *Keszthelyi István*, Budapest; *Király Pál*, Budapest; *dr. Királyi Ernő*, a közgazdasági tudományok kandidátusa, Budapest; *dr. Kiss Rezső*, Budapest; *Lakatos Zoltán*, Kaposvár; *Murányi János*, Budapest; *Rodek Márton*, Lenti; *dr. Rucz Antal*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, Budapest; *Soós Károly*, Kecskemét; *Stádel Károly*, Győr; *dr. Szentkúti Ferenc*, Pécs; *dr. Szepesti László*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) doktora, Budapest; *dr. Szikra Dezső*, Veszprém; *Tóth István*, Vác; *dr. Tóth Sándor*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, Budapest; *Varga Béla*, Eger; *Vida László*, Szeged.

HE ERDÉSZETI FELTÁRÓT ÉPÍTÉS
25. ÉVFORDULÓJÁN A ZOOI. NK.
SAJÁT VITTELŐ BURGOLT ERDÉJÉT
NYATÁSA ALKALMAVAL ÁLLITOTTA
ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET,
BALATONFELVIDÉMI ERDŐ ES.
FAFELDOLGOZÓ GAZDASÁG
1982.

2000
KM

0KM